Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Biroure de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĔR DE DUMINECĂ 52)

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inuluĭ Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. seu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 285.—Anul LVIII. Brașov, Duminecă, 24 Decemvre 1895.

Din causa sfintelor sĕrbătorĭ diarul nu va apăre până Mercurĭ séra.

Partidele ungurescĭ și Românii.

Brașov, 23 Decemvre v.

In préjma sĕrbătorilor catolice și protestante gazetele ungurescĭ s'au ocupat cu întrebarea, ce sĕ se facă și ce sĕ se întêmple, pentru-ca în fața serbării mileniuluĭ, — adecă a împlinirii de-o mie de anĭ, de când urmașiĭ luĭ Arpad au descălecat aicĭ pe pămêntul vecheĭ Pannoniĭ, — sĕ se înlăture marea dușmănie, ce domnesce adĭ între partidele maghiare și sĕ pótă astfel Ungurii sĕrbători în pace și în armoniă ceea ce numesc eĭ „cucerirea țĕrii."

Sĕ fim unițĭ, dic foile lor, cel puțin pe timpul sĕrbării mileniuluĭ, căcĭ așa pretind interesele stăpânirii nóstre asupra naționalităților. Trebue sĕ arătăm lumiĭ, că suntem vrednicĭ de simpatia și stima eĭ și de aceea, dér încă maĭ mult pentru de-a ține în frêu și a înăbuși „ura și dușmănia" naționalităților contra nóstră și a statuluĭ maghiar, sĕ ne dăm mâna uniĭ cu alțiĭ în anul 1896.

Așa glăsuesc foile ungurescĭ și prin ele căpeteniile partidelor maghiare. Eĭ cer dela guvernul Banffy sĕ facă un pas împăciuitor dându-le chizășie, că în viitor legile vor fi respectate și față cu oposiționaliĭ, și că la alegerĭ nu se vor maĭ întêmpla abusurĭ și volniciĭ, cum s'au întêmplat pân' acum.

Nu maĭ trebue sĕ spunem, că corifeiĭ ungurĭ, când vor sĕ delăture acele rele și abusurĭ, tot numaĭ la eĭ și la interesele lor sĕ gândesc. Er cât despre noĭ eĭ la orĭ-ce pas caută a se îngrădi, ca nicĭ într'un chip națiunile nemaghiare sĕ nu pótă ajunge și ele a se bucura de libertate și de drepturĭ naționale în patria lor.

Și nicĭ că-i mirare, când sĕrbărei mileniuluĭ 'i s'a dat și 'i se dă, din partea celor ce au pus'o la cale însemnătatea, că patria acésta este numaĭ și numaĭ proprietatea Maghiarilor, pe care au pus eĭ piciorul acum o miă de anĭ.

Și décă vĕ trebue o dovadă, n'avețĭ decât sĕ cetițĭ ceea ce a scris de curênd kossuthistul Bartha Mikloș, dicênd, că puțin le pasă, décă Românii vor lua parte la sĕrbarea mileniuluĭ orĭ nu, „căcĭ fără de eĭ noĭ vom fi maĭ marĭ, pentru-că eĭ și așa nu sunt cetățenĭ, ci dușmanĭ".

Vedețĭ dér cum se gândesc la noĭ ómenĭ ca Bartha și soțiĭ sĕĭ. Acésta trebue sĕ ne facă sĕ înțelegem, că dela ast-fel de ómenĭ numaĭ la rĕu ne putem aștepta.

Fiind-că însĕ, cu tótă ura și bârfelile contrarilor, și noĭ Românii simțim, că avem o rădăcină în acéstă patriă, maĭ vechiă decât a lor; fiind-că avem aspirațiunile nóstre și cultura nóstră națională, asemenea maĭ vechiă decât a lor; fiind-că voim sĕ trăim pe străvechiul nostru pămênt, cu limba, obiceiurile și datinele nóstre strămoșescĭ și cu drepturĭ naționale, trebue ca în fața unor ast-fel de stăpânitorĭ sĕ ne îngrijim noĭ înși-ne de sórtea și viitorul nostru.

Décă contrariĭ noștri susțin, că noĭ Românii nu numĕrăm nimic în acéstă patriă, atuncĭ la rêndul nostru este de-a lucra așa, ca sĕ le dovedim, că în viitor nu vom maĭ fi bunĭ numaĭ ca sĕ ne vĕrsăm sângele pentru apĕrarea patrieĭ, ci va trebui sĕ se țină sémă de noĭ și când e vorba, ca patria sĕ se bucure și sĕ serbeze.

Pentru-ca însĕ sĕ sosésca acel timp, ca sĕ nu maĭ cuteze nicĭ un Ungur, fiă din ceata guvernamentală orĭ oposițională sĕ-șĭ bată joc de Românĭ, este de lipsă sĕ facem ceea ce vor sĕ facă acuma contrariĭ noștri, adecă sĕ ne unim și sĕ ne întărim falanga luptătorilor pe tóte terenele, ca sĕ putem pășĭ în lupta de apĕrare și de revindicare a drepturilor nóstre ca un factor puternic.

Numaĭ un singur gând trebue dér sĕ avem cu toțiĭ în aceste vremurĭ critice, cum sĕ ne putem reculege maĭ bine puterile, ca sĕ ne punem în picióre și sĕ stăm drept și cu capul ridicat în fața dușmanilor neamuluĭ nostru, pretindênd cu tăriă drepturile nóstre.

Revista politică.

Wlassics cătră învĕțătoriĭ dela școlele poporale. Ministrul de culte ungar, șovinistul Iuliu *Wlassics*, din incidentul anuluĭ milenar al Maghiarilor scrie un articol umflat și bombastic în diarul „Neptanitok Lapja", adresându-se cu el cătră învĕțătoriĭ școlelor poporale din Ungaria. Reproducem acĭ unele pasagiĭ maĭ marcante diu amintitul articol. Étă ce dice esaltatul ministru: „In societatea maghiară pas de pas învige (??) puterea adevĕruluĭ. Strălucirea culturei nu luminéză acuma numaĭ piscurile, ci și câmpiile. La acéstă schimbare îmbucurătóre, fără îndoială a contribuit maĭ mult corpul învĕțătoresc". Apoĭ Wlassics esclamă în modul următor: „Pe învĕțător îl încunjoră copiĭ seĭ, pe carĭ, el îĭ cresce, și face din eĭ ómenĭ și *patrioțĭ credincioșĭ! Crescețĭ adevĕrațĭ patrioțĭ maghiarĭ!* Suntem puținĭ, decĭ sĕ mântuim patria nóstră de desbinarĭ sociale!" Și tot în tonul acesta continuă cunoscutul ministru șovinist, încât țĭ-se pare că vedĭ o Softă (popă turcesc) turcéscă cum îșĭ bate pieptul cu pumniĭ în esaltarea luĭ nemărginită.

Apponyi și mileniul. In ajunul Crăciunuluĭ unguresc, marele corifeu al partideĭ naționale maghiare, contele Apponyi ea scris în fóia „Bud. Tagblat", un însemnat articol, în care vorbesce despre pacea, care ar trebui sĕ domnéscă între partidele maghiare, acum în préjma măreței sĕrbătorĭ a *„mileniuluĭ"*, care trebue sĕ afle națiunea maghiară unită. In acest articol Apponyi zugrăvesce viu starea tristă, în care a adus Ungaria guvernul, care — dice dênsul — „calcă în picióre legile, și acum cu viclenia, acum cu putere volnică, fă câte-odată chiar și cu cruḍime îĭ răpesce cetățênuluĭ drepturile sale legale". In fața acestor stărĭ triste Apponyi întinde mână de pace guvernuluĭ, décă acesta se va lega înaintea națiuneĭ, că va face sĕ domnéscă și sĕ se respecteze legile și *libertatea alegerilor.* Acest articol a făcut o adîncă impresiune nu numaĭ asupra publiculuĭ maghiar, ci și asupra multor din partida guvernuluĭ chiar, așa încât ministrul president Bánffy s'a vĕdut silit, sĕ făgăduiască, în vorbirea sa ținută la anul nou — când i-au gratulat mameluciĭ luĭ, — că va face, ca dieta îndată după redeschiderea eĭ, sĕ desbată proectul de lege, care are de scop, sĕ înființeze judecata Curiei în treburĭ electorale. Adecă sĕ nu maĭ fiă în viitor numaĭ fișpaniĭ, viceșpaniĭ și comisiile lor, carĭ sĕ hotărască asupra recursurilor în contra abusurilor și nedreptăților săvîrșite la alegerĭ ci Curia regéscă din Pesta sĕ judece în viitor asupra lor.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Colinde.

I

Rĕsărit'a rĕsărit,
Mândră stea în Rĕsărit:
Lumiĭ povățuitóre,
Tuturor mângâitóre.

Rade d'albe-a a sămĕnat
Pe pămêntul însetat
De cerescă mântuire
Și de sfântă miluire.

Saltă cetele cerescĭ,
Cântă glasurĭ îngerescĭ,
Și 'n bisericĭ la altare
Se aduce jertfă mare.

Sună clopotul duios
Că ni s'a născut Christos
Pace și Mântuitor
Némuluĭ suferitor.

. . . .

II

Dómne, mare-i mila ta!
— Greu se sbate 'n sórtea sa
Un popor nemiluit
Și de vécurĭ prigonit.

Sórele-i s'a 'ntunecat,
Fruntea i-s'a încruntat
Sub cătușa umilirii,
Sub blăstĕmul neunirii.

Munte și câmpiă-l plâng,
Și nădejdile-i se frâng,
Dér *credința* o maĭ are
In cerésca țĭ îndurare!

. . . .

III

De cu séră până 'n zorĭ,
Vin la noĭ colindătorĭ;
Fața ni-se 'nveselesce,
Inima ne 'ntineresce.

Dómne, mare-i mila ta!
— Bine-te-vom-cuvênta,
C'aĭ trimis mângâitóre
Sfântă di de sĕrbătóre;

Aĭ trimis pe fiul tĕu
Vecĭnic omul-Dumnedeu:
Sufletul sĕ ne 'ntărescă
Și amarul sĕ 'ndulcéscă;

Mintea sĕ ne lumineze,
Greul sĕ ni-l ușureze
Și sĕ fiă ajutor
Némuluĭ suferitor!

Traian H. Pop.

Vrăbiile.

(O istorióră de Crăciun de *Emil Peschkau*).

In grădinile publice, carĭ încunjóră în semicerc marele oraș Praga, s'a făcut acum liniște. Sosise érna și ea alungase cântările, carĭ se adăpostiseră odinióră aicĭ, prin frundișurĭ, și cetele vióe de copiĭ, carĭ sĕ înveselesc atât de mult cu fel de fel de jocurĭ printre straturĭ și pe cărărĭ, ba une-orĭ și prin păturile verdĭ de érbă. Acum maĭ sburătăcesc numaĭ vrăbiĭ și mierle prin desișul deșert, cufundându-șĭ ciocul în acoperișul subțire de zăpadă, ér pițigoiĭ sĕ cațără în sus șĭ 'n jos pe crengile pomilor. Micile róbe ale copiilor au dispărut și numaĭ singuraticĭ ómenĭ, iubitorĭ de preumblare alérgă dĭ de dĭ, la aceeașĭ óră, peste pămêntul înghețat tun, spre a-șĭ întări muschiĭ și a-șĭ înviora nerviĭ. Pe lângă aceștia se maĭ preumblă, firesce, și alțiĭ, carĭ sĕ lasă bucuroșĭ pradă gândurilor lor, sĕu ómenĭ, carĭ au sĕ vorbéscă une-orĭ lucrurĭ, carĭ se pot maĭ bine spune în singurătate, decât în vuetul ulițelor; sĕu în sfîrșit ómenĭ, cărora pacea liniștită a loculuĭ le alină durerea inimiĭ.

Dintre ceștĭ din urmă párea a fi femeia înaltă și slabă, pe care, îmbrăcată cu totul în negru și cu fața acoperită de un vĕl cernit, o puteaĭ vedea în fiă-care dĭ, înainte de amédĭ aicĭ. Asprele trăsurĭ ale fețiĭ sale, espresiunea seriósă, strictă a acelora, și ținuta-i poruncitóre și puțin cam țépănă au făcut de ceĭ ce sĕ preumblau pe-acolo i-au dat porecla de: „bĕtrânul maior". Ea însĕ nu se supĕră pe nimenĭ și décă 'i s'ar fi spus acéstă vorbă, abia ar fi fost atinsă. Dênsa pășesce liniștit pe cărarea sa, privind sĕu la drépta sĕu la stânga. Numaĭ arare-orĭ sĕ opresce, spre a privi cum vre-o mierlă îșĭ caută hrană, sĕu spre a observa vr'o părechie de vrăbiĭ, carĭ sĕ bat pentru o bucățică de pâne.

Pertractările pentru reînoirea pactului dualistic s'au început Vinerî în 3 Ianuarie s. n. în Viena. Ministrul de finanțe *Lucacs* Laszlo și ministrul-president *Banffy* Dezsö au plecat în 2 Ianuarie la Viena. Cele două guverne s'au învoit ca primul obiect al pertractărilor sĕ fiă cestiunea băncii.

Evenimentele în Turcia. In imperiul otoman încă nu s'au liniștit stările provocate prin turburările Armenilor. In fine Armenii după ce în alte ținuturî au fost învinșî și revoltele lor mai neînsemnate au fost suprimate, s'au concentrat în numĕr de 12.000 în forturile dela *Zeitun*. Armata turcéscă trimisă sĕ nimicéscă acest cuib revoluționar, n'a putut isprăvi aprópe nimica, și de aceea puterile europene s'au adresat cătră Pórtă, ca acésta sĕ priméscă ajutorul lor. Depeșele sosite din Constantinopol anunță acum, că Pórta a primit *intervenirea puterilor* pentru suprimarea revoluționarilor din Zeitun. După ce va fi supusă și massa revoluționară a Armenilor concentrațî în Zeitun. se va vedé în fine, că óre este în stare séu nu guvernul turcesc de-a restabili ordinea în imperiul otoman.

In ajunul s.-lor sĕrbătorî.

(T). Mare sĕrbătóre serbăm adĭ, iubițî frațî Românî! sĕrbătórea păcii și bunăvoirei, sĕrbătórea luminii și mântuirii.

Opt-spre-dece vécurî sunt, de când marele împĕrat Traian al Romei ne-a aședat aicî la porțile împĕrăției sale, în trecĕtorile barbarilor. Timpurî de mare și gloriósă aducere aminte, când străbunii noștri îngenunchiau pe câmpul bătăliilor, cerênd dela Dumnedeul armatelor laurii biruinței, séu cununa martiriului — cum dice nemuritorul Bălcescu.

Și Dumnedeu li-a dat biruința.

Dér veni o di, când roiurî de popóre barbare năvăliră peste acest pământ, când pustiirea pășia înainte, când dreptatea sălășluia în jaf și „legea în vêrful sabiei“.

Au trecut însĕ toțî și mulțî s'au prăpădit, dér noi Românii am rĕmas, căcî scris este, că răbdarea și viitorul rĕmân popórĕlor bărbate, — ér un proverb român dice: „apa trece, pietrile rĕmân“.

Am rĕmas și aicî suntem.

Viscolul ispitelor nu ne-a doborît; ómenii sângiurilor nu ne-au prăpădit; ferul și focul atâtor vécurî de restriște n'au mistuit viéța nóstră, căcî am luptat pentru cele mai scumpe comorî pământescî: limba și legea, și dreptul și libertatea au fost idealul nisuințelor nóstre, ér „temeiurile dreptului și ale libertății nu pier în vecî“.

Luptat'au părinții și moșii noștri, luptat'au unul, ca o sută. Orî cât de prigonițî, orî cât de asuprițî și nĕcăjițî erau, în inimile lor se afla tot-déuna un colțișor în care se ascundea sĕmênța libertății, *virtutea și curagiul.*

Fost'au și vremurî, când ispita i-au făcut sĕ rĕtăcéscă din calea cea dréptă. Dér în momente de mare primejdiă, ângerul mântuitor al iubirei frățescî i-a deșteptat din rĕtăcirea lor, li a arătat calea cea dréptă, calea unirei între frațî, mama și-a regăsit fiiî și valurile dușmane, ce-i amenințau cu înghițire, s'au frânt de stânca credinței și statorniciei luptătorilor.

Grele timpurî au fost atuncî, dér mai grele și mai viforóse trăim acum.

Poporul român dintre Tisa și Carpațî trece prin probă amară de foc; nouĕ curse i-se pun, nouĕ amăgirî și ispite îl încércă, urgia străinismului și neînțelegerile în sînul propriilor sĕi fii îi pregătesc de nou o crudă umilire. Vênturî recî și cutropitóre îl bat cu furiă din tóte părțile. Libertatea și bună-starea lui aprigî și nenumĕrațî dușmanî are. Strĕin e privit în coliba sa părintéscă, vitreg tractat și prigonit este pe pământul sĕu strămoșesc. Domnii și boerii némurilor strĕine gând rĕu și-au pus în potriva nóstră; ei sémĕnă ură și zavistiă între noi, ca cu atât mai ușor sĕ ne înfrângă credința în puterile nóstre și nĕdejdea în viitorul nostru.

Sĕ veghiăm, fraților, și sĕ nu mai așteptăm mântuirea, decât dela hărnicia nóstră. Frăția neînfrântă sĕ legăm între noi și zid de unire nedĕrîmat sĕ ridicăm din șirurile nóstre; ast-fel sĕ fim gata a întêmpina luptă mare, luptă sfântă pentru *limbă, lege* și *moșiă,* căcî dice-se, că lupta întăresce pe cel slab și primejdia măresce pe cel tare.

In acéstă mare și sfântă di a nascerei Mântuitorului lumii, sĕ deschidem ușile inimilor nóstre pentru *pace* și *bunăvoire* între noi.

Când aceste darurî cerescî se vor sălășlui în inimile nóstre ale tuturor, puterea poporului român va cresce și uneltirile inimicilor nu vor puté sparge rêndurile nóstre, închegate prin puternicele legăturî ale dragostei frățescî.

Atuncî ne va fi dat și nouĕ, sĕ prăsnuim în ticnă și cu bucuriă nascerea Mântuitorului, în ajunul căreia dorim tuturor Românilor de bine: *sĕrbătorî fericite!*

Camera Deputaților din Bucurescî,

ținută la 20 Dec. 1895.

(Cestiunea națională.)

La paragraful 3 ia cuvêntul d-l **Ionel Grădișteanu**, care dice că nicî în mesagiu (discursul tronului), nicî în proectul de respuns nu se vorbesce absolut nimic de cestiunea națională, și reamintesce primului ministru ardórea, cu care odinióră la Orfeu văicărea sórtă fraților de peste munțî. Guvernul unguresc, de atuncî și până astă-dĭ, nu s'a arătat mai tolerant față de Românii transcarpatinî.

Aduce aminte d-lui Sturdza discursul din Senat. Oratorul crede, că primul ministru nu se va lăpĕda de principiile emise de d-sa în oposiție, și va resolva acéstă cestiune de esistență pentru neamul nostru. De câtă-va vreme s'au rĕspândit în public svonurî alarmante. Tacerea mormêntală, cu care înconjóră cestiunea națională mesagiul actul, se pare că dă o confirmare acestor svonurî. Speră, că d-l prim ministru le va da o desmințire categorică (aplause).

D-l **Dem. Sturdza** rĕspunde, că în mesagiele din tóte statele nu se intră în amĕnuntele politicei esteriόre. Mai spune, că guvernul are o continuitate în ideile sale. Trebue sĕ avem încredere în ideile sale. Trebue pe urmă sĕ avem încredere în înțelepciunea Regelui, care e și el un factor politic însĕmnat.

D-l **I. Grădișteanu** — Nu m'am îndoit nicî-odată.

D-l **Dim. Sturdza**: Nu mĕ întrerupețî. Eu nu sunt orator, ca d-vóstră și 'mî pierd șirul. Orî póte, voițî intenționat sĕ mĕ încurcațî? Domnule Grădișteanu, Statul are secrete, pe carî nu pot sĕ ți-le spun d-tale, orî cât aî fi de curios.

Cestiunea națională n'am inventat'o nicî eu, nicî d-ta, și *a-șî dori sĕ 'mî dai rețeta cum sĕ resolvim imediat cestiunea națională. Trebue însĕ răbdare.*

Primul ministru cetesce apoi pasagiul din discursul sĕu dela Iașî, unde declară, că dorința sa cea mai vie a ca: *armonia cea mai frățéscă sĕ domnéscă între Ungurî și Românî.*

Acesta e programul meu! sfîrșesce d-l Sturdza.

Crima din Bușteni.

In dilele trecute s'a întêmplat o crimă înfricoșată în comuna Buștenî, lângă Sinaia. Ĕtă după „*Țara*“ amĕnuntele acestei fărădelegî.

In Buștenî esistă o fabrică de hârtiă sub firma C. S. Schiel, ai căruia lucrătorî se compun din tinerî ungurî, românî și fete romînce. Se înțelege, că din causa naționalității și mai ales a drăguțelor muntence, rivalitățile și-au aruncat mărul discordiei ast-fel, că flăcăii ungurî și românî își purtau ură, și de câte-orî se întêlneau la joc, cérta se isca între ambele partide. In séra de Dumineca trecută era joc mare la Hotel Carpațî. Se adunaseră toțî flăcăii Ungurî și Românî. Lăutarii cântau jocurî naționale, ér flăcăii Românî cu fetele jucau. Tocmai când ei erau mai aprinșî în joc Ungurii cer a se cânta ceardașiŭ. Românii nu-i lasă, și ei încep sĕ cânte unguresce și sĕ înjure pe Românî.

După puțin timp Ungurii plécă, ceea ce a mirat pe mulțî, căcî ei rĕmâneau în tot-déuna cei din urmă. Dênșii plecând de aicî s'au dus și s'au înarmat cu parî și cuțite. Unul din ei fiind cismar a adus cuțitele, cu care taie piele, fórte ascuțite. Ast-fel înarmațî în numĕr de 9 s'au ascuns în pridvorul unei case în apropierea podului de piétră de lângă fabrica de hârtiă, așteptând eșirea flăcăilor românî dela joc. Ajutațî de întunerecul nopții nu i a putut dări nimenî.

Pe la 11 nóptea, spărgându-se jocul, flăcăii Românî au început sĕ plece. Unii au luat'o în susul Buștenilor, alțî pe linia ferată, ér alțî patru — nenorociții — avênd locuințele în josul Buștenilor, trebuiau sĕ trécă pe lângă casa unde Ungurii îi așteptau. Aceștia iau lăsat sĕ ajungă până la podul de piétră și de-odată Ungurii sar ca nisce bestii cu parî asupra lor, carî deși surprinșî s'au apĕrat voinicesce. Atuncî parte din Ungurî scot cuțitele și încep ai măcelări. Unuia din Românî vĕdênd, că nu-l pot birui îi deteră o lovitură în cap cu un par atât de puternică în cât îl lăsară mort jos, apoi încep a da și în ceilalțî flăcăi culcându-i la pământ mai mult morțî.

Ungurii speriațî sĕ nu fiă cunoscuțî fug ca nisce lașî lăsându-șî victimele scăldate în sânge. Proprietarul fabricei, care nu se culcase încă, audind sgomot se duce în fabrică și dă alarmă. In urmă chemându-se autoritățile constată barbaria sĕvêrșită de Ungurî.

Locul unde se petrecuse crima era un lac de sânge. Un parapet al podului era plin de creerî. Lângă dênsul cadavrul unui nenorocit cu capul strivit cu totul. Ochii eșițî din orbite, gură, dinții, fălcile, tóte sdrobite. Alăturî de el un alt flăcău, care d'abea respira. Avea la gât o rană mare, din care sângele nu mai înceta curgênd.

Astădĭ în ajunul Crăciunului, domnesce o tăcere deosebit de adêncă. Ómenii, carî de alt-fel sĕ vĕd și acum pe-aicî, au sĕ facă adĭ târguelî; numai bĕtrâna femeiă n'are a îngriji de nimenî, și punctual ca tot-déuna pășește ea pe drumul rotund, după ce din turnul bisericei învecinate s'a vestit a treia óră de după amédĭ. Seriósă și liniștită ca tot-déuna merge ea, până ce ajunge la țĕrmul rîului. Strălucirea ținutului estins, care-i copleșește vederea, o atrage adĭ mai departe, și ea mai pășește o bucată de loc spre rîu, până ce casele capitalei, carî par a năvăli spre ea, îi închid drumul. E o privelisce fórte tristă aicî, și zăpada sĕ străduesce înzadar sĕ ascundă defectele acoperișelor cu fruntiță și hodorógele din grădinițe.

Numai una dintre case pare ceva mai prietinósă și tocmai înaintea acesteia stă locului femeia, spre a se uita la o copiliță, care sĕ jócă în grădiniță un joc cu totul neobicînuit. Ea după-ce înfipsese adecă în pământ o rămurea de brad sĕ aședă pe-o lădiță de lemn și acum légă cu ață albă de fiă-care ac al rămurele-i o bucată de pâne. Atât de străduitór își sĕvârșește copilița lucrul, încât nu observă pe femeia, care stă rădimată de gard ș'o întrébă cu voce binevoitóre:

— „Ce facĭ acolo, mititico?“

Copilița sĕ înspăimêntă și cu ochii sĕi marî și albastrii privesce uimită la femeiă. Când însĕ acésta o întrebă a doua óră, dice serios și sĕrbătoresce:

— „Fac un pom de Crăciun pentru vrăbii“.

Femeia nu se póte stăpâni, sĕ nu surîdă, deși un suris nu se potrivesce nicî decum cu trăsurile îndurerate ale feții sale. Atuncî mititica se înroșesce până 'n albul ochilor, și cu o voce plină de dojană îi dice:

— „Tu nu-'mî credĭ, stai de pândesce decî“.

Apoi scóte un strigăt ademenitor și, nu trece mult și de-odată vrăbiile încep a veni una după alta și în curênd rămuréua de brad e înconjurată de o cétă de vrăbii, carî ciupelesc din sfărîmăturile de pâne.

Femeia pășesce acum mai apróre, și în vreme ce sĕ aplécă spre copiliță, s'o sĕrute, acésta zăresce lacrimî în ochii ei.

— „Dér de ce plângĭ? 'Țî e și ție fóme, ca vrăbiilor mele?“

— „Nu, dér și eu avui odini óră o copiliță cu plete brunete și ochî albastri, întocmai ca tine. Și eu o iubiam atât de mult.... Mamița ta încă te iubesce, de sigur, fórte tare?“

— „O da, și tăticul mĕ iubesce și mai mult, — nu, dér el o dice tot-déuna și apoi dice și mamița, că ea mĕ iubesce mai mult, și în urmă sĕ céртă împreună. O, amêndoi mĕ iubesc“.

— „Atuncî îțî va aduce negreșit moș Crăciun fórte multe darurî“.

— „O nu! Noi suntem sĕracî și tăticu dice, că moș Crăciun are sĕ îngrijéscă de atâția, încât pentru noi nu ne mai rĕmâne mult“.

Femeia privesce hăinița sĕrăcăciósă, care învĕlue trupul copiliței și apoi sĕ uită la vrăbiile, carî încă tot ciupesc din pomul ei de Crăciun. Sĕ gândesce apoi, că ea are destul spre a face un pom de Crăciun pentru ómenii sĕracî, apucă pe mititica de mână și o rógă, sĕ o ducă la părinții ei. Ajungênd la casa acestora, urcă două trepte strîmte și șubrede, ér apoi copilița apasă pe clanța ușii și femeia întră în bucătărie, o chilie mică și sĕrăcăciósă, dér de o înfățișare luminósă și prietinósă. Vasele de cuină sclipesc și strălucesc. In chilie domnesce e adevĕrată bucurie. Copilița deschide ușa odăii de locuit și femeia întră, dér — o negură sĕ așterne pe ochii sĕi, ea trebue sĕ se țină de scândura dela feréstră, spre a nu se prăbuși. Și deja o tînĕră femeiă zace palidă la picióreie ei, îi cuprinde genunchii și strigă numai un singur cuvênt: „Mamă!“

Femeia își vine acum érășî în orî. Fața ei e seriósă și aspră ca mai 'nainte, și ea își întórce privirea spre a nu întêlni ochii ficei sale. Privirea ei trece prin feréstră, și adênc în jos zăresce înfiptă în pământul acoperit de zăpadă o rămurea de brad, în jurul căreia sburătăcesce o

La pântece o altă deschidătură, i-se dăreau intestinele. Lângă celalalt parapet cei doi flăcăi se svîrcoleau într'un lac de sânge închegat.

Toţî au alergat a da ajutorul priincios celor trei răniţî, dér până la diuă nicî unul n'a mai dat sem de viéţă.

Din cei 9 asasinî 7 fugiseră chiar în fabrică, reluându-şî lucrul cu cel mai mare sânge rece, ér doi au fugit peste munţii din împregiurime. Autorităţile sosind şi bănuind, că autorii sunt lucrătorî din fabrică, au făcut perchisiţii şi ḑărind pe câţî-va din ei plinî de sânge i-au arestat, ér în urmă aceştia au dat pe faţă şi pe ceilalţî complicî. Imediat au fost legaţî şi arestaţî într'o măcelăria. Sosind gendarmî ruralî s'au pus în urmărirea celorlalţî, pe carî i-au şi prins.

Anunţându-se parchetul din Ploeştî, a doua ḑi au sosit d-l procuror, judecătorul de instrucţiă şi grefierul. Ancheta a durat două ḑile. Din cei 9 bandiţî vinovaţi s'au găsit numai 6, carî au fost trimişî la închisórea din Ploieştî.

Din Bucovina.

— Decemvre 1895.

Ni-a retezat vorba ministrul de culte, că Rutenii au să capete un gimnasiu rutén şi Românilor nu le trebue. Ei au unul cu patru clase ca vai de dênsele în Sucévă, în Cernăuţî nu se póte, căcî, cum ḑise ministrul, nu sunt Românî împrejurul Cernăuţilor!

A fi, i-a fi păpat statistica căpitanului Barleon, care nu vré odată cu capul sĕ scie, că sunt comune române împrejurul Cernăuţilor. In ciuda d-sale magistratul Cernăuţilor decise a-se înfiinţa un gimnasiu german cu clase parale pentru Românî şi Rutenî. Ca sĕ fiă clase paralele pentru Românî nu ne mirăm, căcî comunele împrejurul Cernăuţilor sunt comune române, cel puţin au fost până ce n'au avut nisce preoţî nepăsĕtorî, carî tremură de frica căpitanului M. Barleon.

Ne mirăm, unde sunt preoţii din aceste comune: dorm, orî nu sunt acasă? De ce n'au cerut sĕ li-se facă un gimnasiu român? — Ba ei sunt acasă, dér ḑic, că nu-i bine a te strica cu guvernul. Tot lingăi guvernialî, carî pentru o strînsură de mână îşî vênd naţia şi nu fac nicî un sporiŭ în comună, ci o lasă pradă urgiei rutene şi polone.

Voiţî argument — sĕ mergem la *Cuciur-Mare*. Are patru preoţî, — nu ni-ar spune d-l protopop Ar. Berariu, câtă ispravă se face în catechisaţiă, cum stăm cu naţia română, şi cine-i causa, că poporul român se pierde, cu şcóla, catechisaţia? La ce sĕ se tăgăduéscă, au după an sĕ pierdem terenul în Cuciur-Mare? Sunt două şcolî, câţî copii românî s'au trimis la gimnasiul din Sucéva? Protopopii sunt datorî a da cont naţiei, şi de aceea ne adresăm, că-l cunóscem, şi scim, că póte vindeca rĕul şi-şî va câştiga merite neperitóre!

Tot aşa am voi sĕ scim, ce-i cu Voloca? Tot citesce lumea despre cârciumele pe-acolo şi are o şcólă de două clase, la care se aplică un învĕţător, care nu stă tocmai în renume bun, şi este pensionat, adecă neapt la o altă şcólă, dér ca conducĕtor la şcólă română este bun, ca copiiî sĕ nu facă nicî un progres. Sĕu póte face progres în şcólă, séu în alt loc, căcî până acuma nicî un copil n'a mers la şcólele medie. Sunt óre Volocenii aşa de proştî, sĕu că ii fac numai alţii proştî, carî trăesc de pe spatele lor, vêndêndu-i ca pe boi la lucru în România.

Aceste două comune au câte 4—5000 de suflete, şiar face frică celor din Cernăuţî, când ar avé preoţî şi învĕţătorî la loc.

Da Corovia? Nicî de-aicî n'a eşit un copil la şcólele medii şi apoi n'are óre drept ministrul, décă ḑice, că gimnasiu român nu este de cerinţă?! Se înţelege, că nu este de cerinţă, când póte în fruntea acestor sate sunt ómenî, carî n'au lucrat, pentru binele poporului, sĕu póte au lucrat şi lumea română nu le cunósce meritele, ci numai căpitanul Barleon, romano fagul cel mai aprig, după cum ne spuse şi „Gazeta Bucovinei“.

Au venit grele timpurî, neghina s'o ciuruim, fiă Cuciur-Mare sĕu mic, căcî orî-ce întrelăsare este o trădare de ném, care cere mare rĕsplătire.

Călĕtorescu.

SCIRILE ḐILEI.

— 23 Decemvre.

Ḑiua nascerii Reginei României s'a sĕrbat Dumineca trecută 17 (29) Decemvre în Bucurescî. Consiliul de miniştri a felicitat pe Suveranî. Ministru preşed. Sturdza a adresat Reginei o vorbire, în care a ḑis între altele: ....„Românul cu drag şi cu iubire se uită spre Regele sĕu, spre Regina sa, spre întréga familiă Regală. Majestatea Vóstrĕ, prea graţiósă Dómnă, daţî însĕ Tronului Românesc o strălucire deosebită. Bunătatea covîrşitóre a inimei Vóstre şi geniul revărsat asupră-vĕ de sus, ca un dar nepreţuit, au dus numele şi renumele Vostru peste fruntariile nóstre, încât nu e ţéră şi popor cult, unde numele reginei Elisabeta a României sĕ nu se pronunţe cu admiraţiune. Mai ales iubită şi venerată sunteţî între Românî, în mijlocul cărora trăiţî, şi carî au fericirea de a Vĕ urmări pas cu pas. Ei pronunţă numele vostru cu mândriă, căcî sunteţî Regina lor“. M. S. Regina a esprimat viuele Sale mulţumirî D-lor miniştri şi a convorbit cu fiă-care din D-lor. Apoi Majestăţile Lor au primit Casa civilă şi militară Regală, carî au presentat de asemenea felicitărî M. S. Reginei. In aceeaşî ḑi, un mare numĕr de D-nî senator şi deputaţî, înalţî funcţionarî şi notabilî, s'au grăbit a presenta felicitările lor, înscriindu-se la Palat.

—o—

Pentru comitetul din Braşov al Asociaţiunei publicăm scrisórea următóre, pe care o primim dela un plugar român din Feldiórä: „Stim. D-le Redactor! Cu ocasiunea adunărei despărţĕmêntului Asociaţiunei ni-aţî promis şi am cetit şi în preţuita nóstră Gazetă de Duminecă, că din banii, ce s'au strîns atuncî la adunare şi mai înainte cu cărticica veţî înfiinţa şi în comuna nóstră Fuldióra o bibliotecă a Asociaţiunei şi ne veţî da cărţî de cetit. Am tot aşteptat, căcî aşa era vorba, că se va face cât mai de grabă, dér vĕd că au sosit sfintele sĕrbătorî şi noi n'am căpĕtat încă nimic. Ne rugăm, Stim. D-le Redactor, eu şi toţî ceialalţî membri dela noi, carî au contribuit, sĕ ne daţî esplicaţiă, că óre ce s'a fi întêmplat cu banii aceia? Décă onoratul comitet a înfiinţat bibliotecă în altă comună, sĕ ne spuneţî, ca sĕ nu mai aşteptăm de geaba, că pentru asta nu ne pare rĕu, numai sĕ scim ce e. Noi plugarii numai cam acum iérna şi în sĕrbătorî mai putem ceti câte ceva, décă avem ce, că după ce se deschide lucrul câmpului înzădar ni-ţî trimite cărţî, că nu mai putem sta de ele. De aceea ne-am ruga de D-Vóstrĕ, sĕ ne daţî puţină esplicaţiă, ca sĕ nu mai aşteptăm de geaba. Feldióra, 21 Decemvre 1895. Al D-Vóstrĕ de bine voitor: *Rusu Pilţia*“. — Ne pare rĕu, că nu putem da încă lămuririle cerute aci. Aşteptăm însĕ, ca însu-şî comitetul sĕ delăture nedumeririle publicului, care cu drept cuvênt póte pretinde sĕ 'i se spună, pentru ce óre nu se duc în deplinire hotărîrile adunărilor generale?.....

—o—

Un ţĕran român la ministrul Perczel. Ţĕranul român *George Cârţan* din Oprea-Cârţişóra, care de mic copil a slujit la oi în România, a servit apoi mai mulţî anî în miliţia austriacă, ér de atuncî e tot baciu la oi, — ne împărtăşesce, că el a fost de două orî la Budapesta, unde în mai multe rêndurî a avut întrare la *„Noag Miltosag belig Minister“*. Se duse adecă bietul om cu o jalbă la ministrul de interne Perczel, dela care cerù, sĕ 'i se dea şi lui voiă de-a face negoţ cu cărţî, pe carî sĕ le vêndă âmblând din sat în sat. De anî de ḑile tot âmblă bietul om pe la diregĕtoriile dela Făgăraş, dér n'a putut căpĕta licenţa dorită. S'a dus, în fine, la ministrul Perczel, care l'a primit în audienţă lungă, dér nu s'a putut înţelege cu omul nostru, căcî ministrul nu scie românesce. A venit ca tălmaciu un secretar, care înţelegea vorba românéscă, dér nu putea ceti hârtiile românesci ale baciului, pentru a căror tălmăcire a fost chiămat încă un funcţionar cu numele Kadar. Prin acesta şi-a spus Românul jalba, ér ministrul i-a promis, că-i va împlini voia, dér promisiunea ministrului a rĕmas *vorbă golă*. S'a mai jăluit baciul şi în contra mai multor primarî şi notarî aşa d. es. în contra primarului N. Sciopu din Streja Cârţişóra, I. Comşa din Găinar, G. Bunea din Nou, An. Friedrich vice-primar în Cârţia, D. Poparadu notar în Cârţişóra, D. Marcu din Sărata, G. Vas vice-notar şi alţii, despre carî ḑise, că în diferite rêndurî i-ar fi luat cu puterea din oi, făcêndu-i pagube fórte marî. Ministrul a promis, că va da poruncă sĕ se cerceteze lucrul, dér nu s'a făcut nimic. Bietul român a âmblat de geaba pe la Budapesta, căcî glasul lui n'a aflat ascultare.

—o—

O copilă vêndută. La primăria oraşului Cluşiu a sosit ḑilele acestea o scrisóre, în care o mamă, cu numele Gernyeszegi Gondos Eszter, se plânge, că ea şi-a vêndut o copilă a ei, căreia îi lipsea o mână, proprietarului unei panorame, cu numele Weiss Sámuel, avênd sĕ priméscă în timp de 5 anî câte 80 fl. în fiă-care an. Weiss însĕ a înşelat'o, căcî în timp de doi anî nu i-a trimis femeei, decât 60 fl. De aci plângerea ticălósei mame, care şi-a vêndut fiica pentru banî.

—o—

Pungăşii de Crăciun. In ajunul Crăciunului (gregorian) la Paris a fost lume neobicînuit de multă prin biséricî. Dér şi pungaşii au avut de lucru! Numai într'o ḑi s'au arestat peste două sute. Intre aceştia se aflau şi două servitóre, Valentina Derroy, de opt-spre-ḑece primăverî, şi Cecilia Piat, de şepte-spre-ḑece iernî. Amêndouă fetele în flórea vêrstei, rĕmăseseră fără stăpân şi fiind-că citiseră în gazete, că se câştigă bune parale furând mărfurî de prin magazine, *îmbrăţişaseră* şi ele profesiunea asta. — De o lună de ḑile — mărturisiră ele la poliţiă — trăim din meseria asta, şi nu ne putem plânge, că ne-a mers rĕu!

—o—

Aruncat în Seina. Joi sĕptĕmână, pe la órele cincî séra, trecĕtorii de pe cheiul Louvrei din Paris, fură atraşî de ţipetele unui necunoscut, care căḑuse în apă de pe parapetul podului Neuf, încercându-se a înota şi a se lupta contra curentului apei. Indată mai mulţi ómenî au alergat în ajutorul acelui necunoscut şi reuşiră sĕ-l scape în momentul când îl părăsĕu puterile. Lumea fórte mirată de acéstă bae pe timp de iérnă, începù sĕ întrebe pe acel necunoscut, scăpat dintr'un îneo sigur, despre causele acestui accident. „Mĕ numesc Dominique Chauseivit, ḑise acesta, şi pe când treceam pe puntea Neuf fui atacat de doi indivịḑî, carî săriră asupra mea, mĕ apu-

---

cétă de vrăbii, carî tot ciupesc din rămurea. Şi érăşî o cuprinde un fel de farmec, ea nu îşî póte retrage piciorul şi trebue sĕ asculte vorbele sĕrmanei femei tinere:

— „Mamă, értă-ne! Értă-ne de dragul copiliţei nóstre! Décă te-am părăsit, neascultând de tine — am păcătuit greu. Dér el — el, iubitul meu bărbat, nu merită, sĕ fi atât de crudă.

„Ḑiua-nóptea a lucrat el, ca sĕ o putem duce de aḑî pe mâne. O, mamă, de ai sci, ce însémnă a sta fără ajutor între streinî. Dér n'am putut rĕsbi cu nĕcazul. N'avurăm nicî un noroc în strĕinătate. Ómenii sunt atât de neîncreḑĕtorî faţă de streinî, ér noi n'aveam nicî un prietin. De aceea ne-am reîntors, de două lunî deja suntem aicî. Noi nu voiam sĕ cerşitorim dela tine, ci el nădăjduia, sĕ găséscă din nou lucru aicî, în oraşul lui natal, unde-l cunosc ómenii. Şi după aceea, décă ne-ar merge érăşî bine, după aceea voiam sĕ venim la tine, — spre a te ruga de iertare!“

Bĕtrâna femeiă stă încă tot cu capul întors. Acum goliseră vrăbiile pomul, şi sburară mai departe, — mai departe. Ele nicî nu mulţămiră măcar copiliţei, ci sburară de acolo, ca şi cum s'ar înţelege de sine, că vagabunḑii lumii de pasĕrî, vrăbiile, trebue nutrite, şi apoi lăsate sĕ sbóre — unde voesc. Dér era totuşî frumos, că sĕrmanele vrăbii ş'au avut pomul lor de Crăciun; bunul D-ḑeu a voit, ca prin copiliţa, care cu dragă inimă a hrănit pe pĕsĕrele, sĕ se lege pace şi împăcare între aceştî ómenî. Şi acéstă copiliţă, care sĕ lipesce acum linguşitor de ea, şi-i sărută mânile—nu-i óre nepoţica sa?

Ea îşî întórce capul, strînge pe copiliţa la sine şi nu sĕ retrage, când mama copilului îi apucă cealaltă mână şi i-o acopere cu sărutărî fierbinţî.

O clipă mai târḑiu ea iertă şi pe bărbatul, căruia înainte cu anî îi urmase fiica în contra voinţei sale. Şi tóte acestea s'au întêmplat aşadar', pentru-că vrăbiile căpătaseră un pom de Crăciun!

Braşov. **Moş Crăciun.**

Cântec de Crăciun.

Colindătorii ne vestesc
Pe pruncul sfânt, dumneḑeesc,
Care coborâ între noi
Ca sĕ ne scape de nevoi.

Din depărtatul rĕsărit
Mântuitorul a venit
Aicî la noi şi ne a scăpat
De strămoşescul nost' pĕcat.

Dér lumea éră s'a rĕit,
Decî vino dela rĕsărit
Tu prunc dumneḑeesc şi sânt,
Vino 'ntre ómenî pe pământ.

Vino şi-alungă pe cei rĕi:
Pe vameşî şi pe fariséi
Pe precupeţî şi pe tâlharî
Ce sub firmă de cărturarî

Strică moravurî şi strică legî,
Vîră în lume fărădelegî,
Fac de uresce frate pe frate,
Sub scutul legei ei fac pĕcate.

Vin' de-i sdrobesce cu al tĕu cuvênt
Atot puternic de trei-orî sfânt,
Lumea sĕ fiă şi sĕ rĕmâie
Bună şi dréptă până 'n vecie!

I. P. R.

Teofil e copil,

Beţî voinicî şi trăiţî bine,

Când s'a însurat Teofil Vultur d-la noi, nu mai era fecior fălos în şépte sate ca el. Şi avea de ce sĕ fiă fălos, că era singur la mă-sa — ḑic la mă-sa, că tată-s'o murise cam pe la sapa de-a doilea, şi el s'o însurat iérna, în câşlegile Crăciunului. Apoi avea stare şi rênduélă, rĕmase de tată-s'o o moşiă mare, casă bună, şură cu grajdurî de amêndouĕ părţile şi amêndouĕ pline de vite, apoi oi, porcî, bucate şi câte şi mai câte rĕmân de o gazdă, cum fù tată-s'o Pavel Vultur, fruntaşul satului.

Şi nu puteai ḑice nicî că-i hîd trăsnitul de Teofil, cu tóte că nicî rupt din sóre nu era, dér era drăcos, desmierdat, ţinut ca pe apă puţină, că fusese singur la ai lor, şi era îmbrăcat ca un domnişor: tot cu cisme increţite, cu cióreci înşinoraţî, cu clop cu petele şi cu câte nebunii tóte.

Destul că se îndesau fetele, care de care sĕ între în dragul lui Teofil, sĕ între în averea cea mare. Dér

cară de mânĭ și reușiră a-mi paralisa orī-ce mișcare. Acești doi indivizĭ îmĭ luară apoi un portmoneu, care conține 2,500 fr. și m'au aruncat în Seina". Casul se cercetéză de poliție.

—o—

Din conacul din Belgrad. De când regina Natalia petrece în conacul din Belgrad, a întrat din nou veselia în castelul regesc. Până acum tinĕrul rege Alexandru avea în împrejurimea sa numai societate de bărbațĭ, dér cu sosirea reginei s'au deschis porțile și pentru elementul femeiesc. Ḑiarele din Belgrad spun, că în salele castelului, unde vedeai mai înainte numai generalĭ, miniștri și alte persóne oficióse, se aude acum și risul vesel al femeilor și fetelor tinere. Regina are de gând sĕ dea mai multe balurĭ în decursul ernei, și se ḑice, că s'ar fi esprimat către un diplomat care se bucură de încrederea ei, că își ține de datorință părintéscă, de-a distrage pe fiiul ei, la care ea a observat aplicare spre melancolia.

Candidat de advocat bine calificat, cu pracsa omnilaterală în cele iuridice și administrative, cu cunoscință perfecta a limbei maghiare și germane se primesce în cancelaria advocatului din **Budapesta**

Dr. Emiliu Babeș
(IV Magyar utcza 30).

Salarul lunar se urcă conform calificațiunei respectivului candidat la 50—80 v. a. Oferte cu tóte datele cele de lipsă sunt a se adresa la cancelaria susnumitului advocat.

Invitare.

Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea vĕduvelor sérace din Brașov și Săcele arangiază în preséra anului nou, Domineca, în 31 Decemvre st. v. (12 Ian. st. n.) a. c., *o petrecere de dans* în sala cea mare a teatrului.

Invităm pe acéstă cale pe P. T. publicul românesc, care doresce sĕ petrécă preséra anului nou în o mare familiă românéscă aici în Brașov.

Invitărĭ speciale nu se mai trimit.

Inceputul la 8 óre séra.

Prețul de întrare: 1 fl. de persónă.

Pentru Comitetul Reuniunei:

Brașov, 22 Decemvre, 1895

Maria Popea, Presidenta Reun. **Dr. Iosif Blaga** Secretariu.

Producțiunĭ și petrecerĭ.

Marți în 7 Ianuarie 1896, (a doua ḑi de Crăciun) mai mulțĭ studențĭ dela gimnasiul român din Blașiu vor arangia în Făgăraș în sala „Lauritsch" o producțiune musicală-teatrală în favorul ambelor scóle române din Făgăraș. Inceputul la 7½ óre séra. După producțiune joc. Comitetul arangiator.

*

Lunĭ, în 6 Ianuarie, musica orășenéscă din loc, sub conducerea dirigentului A. Brandner, va da un concert în sala nouă de concerte, cu un program bogat și ales. Intre altele se va cânta și piesa românéscă „Știi tu." Inceputul la 8 óre séra.

*

Societatea sodalilor români din Brașov invită la *Producțiunea și petrecerea colegială*, ce-o va da Lunĭ în 25 Decemvre v c. ḑiua de Crăciun, în sala Hotelului Central „Nr. 1". Inceputul la 7 óre séra. După producțiune urméză dans. Intrarea de persónă 80 cr. Bilete se pot căpĕta la D. D. Eremias, la Librăria Nicolae Ciurcu, la Casina română și séra la cassă. Ofertele marinimóse se vor chita în public.

*

Corul vocal rom. gr. or. din Chinez (Knéz) arangiéză un *concert împreunat cu dans* la 26 Decemvre st. v. 1895, în favorul corului arangiator. Pentru cor: Traian *Bratescu*, dirigent. Inceputul la 7 óre séra. Intrarea de persónă 50 cr., de famiiă 80 cr. In pausă se vor esecuta jocurile naționale: „Călușerul și Bătuta", sub conducerea vătavului Constantin *Roșu* din Jadanĭ. Ofertele marinimóse se vor chita pe cale ḑiaristică cu mulțămită.

Avis publicului.

In 19 Ianurie cu ocasiunea dechiderii festive a noului edificiu al reuniunii de patinătorĭ se va aranja pe ghiéță o mare petrecere costumată. Se plănuesce un joc festiv cu titula: „Regele ierna își ocupă noua sa casă de plăcere." Se recer următórele costume: regele „ierna", regina ghieței, Nicolau, servitorul Ruprecht, pruncul Isus, prinț carneval, cei trei craĭ dela rĕsărit, colindătorĭ, „nóptea lungă", „gerul" „frigul", cam 20 copii ca „fulgi" de nea etc. In suita prințului carneval pot sĕ fiă folosite costume de tot soiul.

Conducerea reuniunii rógă pe toțĭ aceia, carĭ voesc se iee parte la acea petrecere sĕ binevoiéscă a se inscrie în cărticica aflătóre la servitorul reuniunii, indicând tot-odată și costumele ce și-le-au ales.

In privința costumelor se póte orĭ cine consulta cu domnii Dr. Carol Schmidt și Dr. Carol Iahn, Domineca și Lunĭ (5 și 6 Februarie) dela 12—1 și d. a. 3—4 la locul de patinat.

După-ce succesul petrecerii costumate atârnă dela participarea numerósă a publicului, de aceea subscrisul comitet rógă publicul iubitor de patinat sĕ bine-voiéscă a lua parte în numĕr cât de mare.

Comitetul reuniunii de patinat din Brașov.

SCIRI ULTIME.

Bucurescĭ, 22 Decemvre v. Imprejurarea, că s'a amânat banchetul, ce avea sĕ se dea pentru părintele Lucaciu de către Ligă, Joi séra, tocmai în momentul, când era sĕ se adune lumea, este privită aicĭ ca un semn, că guvernul actual e hotărît, sĕ împiedece orī-ce demonstrații de felul acesta. Se ḑice chiar, că demisionarea prefectului poliției a urmat din causă, că n'ar fi luat mĕsurĭ de-a nu se face demonstrațiă la primirea lui Lucaciu din partea studenților. O fóie din Bucurescĭ anunță, că Dr. Lucaciu a și plecat acasă, la Șisești. — Ar fi și timpul, ca sĕ-l vadă odată parochienii sĕi, căcĭ de 3 lunĭ și jumĕtate, de când a eșit din închisóre, e tot pe drumurĭ.

Colinde.

Colo susu mai din sus
Domnului meu*)
Sunt doi bradĭ încetinațĭ
Da sub bradĭ cine-s culcațĭ
Sunt doi bourĭ, bourĭ surĭ
Un' mai mare și-un mai mic
Cel mai mare s'a sculat
De bură s'a scuturat
Din gură s'a lăudat,
Că nu-i acel vĕnător
Car' pe min' sĕ mĕ vîneze
De cum ḑiua 'n preâmblare
Dér nicĭ nóptea 'n zăcĕtóre
Da dĕu luen bun bărbat
El bine l'a ascultat
Și bun arc și-a încordat
Și tare l'a sĕgetat
Prin dragĭ picióreIe sale
— El din graiŭ așa grăia
Mĕ Ioane, Sânt-Ioane,
De te-ar bate vênturile
Ca pe mine junghiurile

*

Acesta-i cel lăudat
Ingerii-șĭ fac mare sfat
Iuda iubitor de banĭ
L'a vĕndut la cei dușmanĭ
Trei-ḑecĭ argințĭ a luat
Și pe Isus lor l'a dat
Ei din graiŭ așa grăiau
Rĕstignește-ni-l Pilate,
Că de nu-l vei rĕstigni
Nouĕ Domn nu ni-i mai fi.
Sus pe cruce l'a suit
Mânile i-au pironit
Cunună de spinĭ i-au pus
Cu sulița l'au înpuns
Apă și sânge a curs,
Când cununa i-o punea
Pe pămĕnt sânge curgea,
Când capul și-l'a plecat
Sórele s'a 'ntunecat,
Luna 'n sânge s'a 'mbrăcat,
Icónele-au lăcrĕmat
Biserica s'a stricat,
Petrile s'au despicat
Ingerii începură-a plânge
Vĕḑênd pe Isus în sânge.
Boziaș.

Demetriu Todoranu
învĕțător.

*) Se repetă după fiă-care rênd.

HIGIENA.

Câte va cuvinte despre Variolă (Vĕrsatul séu bubatul).

„Nu fi nebăgător de sémă în bóla ta". *(Isus Sirax.)*

II

Pentru a feri pe bolnav ca sĕ nu rĕmână ciupit de vĕrsat pe față, trebue sĕ se întrebuințeze următorul léc: se ia o cârpă curată, se fierbe linte cu lapte dulce până se slăesce bine, după aceea se întinde pe acea cârpă și se pune pe obraz; acésta începem a-o face după ce vĕrsatul a prins a se usca, și se pune de douĕ orĭ pe ḑi până se curăță cojile de tot.

Acum, ca medicament pentru vĕrsat, este necesar a se lua dela farmacià următorul medicament: Pulv. de borax, Șofran (crocus sativus) din fiă-care câte 3 grame; Sirop de cuișóre (caryophilata) 24 grame; Licor anodiu 8 grame; apă de scorțișóre (cinamomum) 100 grame; Sirop de scorțișóre (cinamomum) 15 grame; și apă 150 grame. Sĕ se pună într'o sticlă, din care se se ia câte o lingură la fiă-care óră.

---

numai una putea fi norocósă și fericită — Ana lui Floflânc, fată frumósă, bălană, și ér singură la părințĭ cu stare și cu socotélă. La nunta lor tot satul a fost în ospĕț, trei ḑile și trei nopțĭ. Se dusese vestea de ospĕțul lui până pe la al 7-lea sat în lung și 'n lat. Atâta bĕutură și mâncare nu s'a trecut la patru ospețe — dér era de unde, că dóră numai un Teofil Vultur era la noi în sat!

Er după ospĕț tot voiă bună, cât ținură câșlegile. Și au fost lungĭ câșlegile în ierna aceea, că au ținut șepte sĕptĕmânĭ și cincĭ ḑile. Și se făcură multe ospețe în aceea érnă, c'așa-i când îs lungĭ câșlegile, — și la cele mai multe tot Teofil Vultur a fost nănaș, că-i plăcea în fundul carului, pe perinĭ moi și cu ceterașii lângă el.

Și veni Postul Pascilor și Teofil tot ca în câșlegĭ âmbla de ospĕtat, dela o crîșmă la alta; de post tit postea, mânca tot pescĭ, heringĭ, icre și alte bucate scumpe de post și se ospeta mereu cu prietinii. Acasă încă nu mergea cu mâna gólă; ca sĕ nu se supere mă-sa și nevasta, le ducea și lor beutură și heringĭ. De trebile casei, și de vite grijia sluga, un opșitar uns cu tote unsorile. Așa trecù Postul Pascilor. Gunoiul era la el alăturea cu șura și cu grajdurile și nicĭ nu-i plesni prin minte sĕ-șĭ care gunoiul cu clacă. Așa și făcù, a 3-a ḑi de Pascĭ adună satul întreg în clacă la cărat de gunoiu, tăiă câțĭ-va miei, aduse beutură, și făcù cu claca aceea mai mare cheltuélă, decât altul cu un ospeț. El numai sta în fruntea mesei și striga:

— Bețĭ, feciorĭ, că Teofil e copil!

Și ómenii beau și se ospĕtau, ér el era voios și fălos, că ce póte el, nime nu póte.

Mă-sa și muierea nu-l întrebau, că de unde are banĭ de cheltuélă, ele erau bune bucuróse, că Teofil e tot cu voiă bună.

Dér trecură și aceste, veni vremea plugăritului, luà ómenĭ în plată de âmblară la plug, ér el sta numai trântit pe rĕcor cu urciorul cu vinars la cap. Și veni timpul săpatului, el nu prinse códă de sapă în mână, ci sta numai ca un pârcălab, cu bâticuța lângă lucrătorii luațĭ pe plată și le spunea opșagurĭ.

Și veni și vremea secerei și a cósei și a fânului, și el tot așa făcea, âmbla ca un domn de cólea până cólea, dér nu lucra nimic, ci plătea boeresce.

Veni tómna, bucate avea destule, dér îl costau mult, cu mult mai mult de cât pe alțĭ ómenĭ, carĭ lucrà cu mânile lor, nu tot în banĭ. El însĕ nicĭ grijă nu avea, bea bine, mânca bine și nu lucra nimic, ci se lăuda mereu: Teofil e copil!

Omenii din sat se mirau, de unde bănesce el atâta potop de ban, că din vite nu vinde, din bucate încă nu, de lucrat nu lucră, și tot are de unde cheltui din greu, parte dând la lucrătorĭ și parte făcĕnd tot ḑile strîmbe, mai din tóte ḑilele anului. Unii ḑiceau: „A aflat banĭ", alții își dau cu părerea, că i-a rĕmas de tată-s'o o ólă ca de 2 cupe plină de talerĭ și de galbinĭ. Cei mai bĕtrânĭ însĕ își ḑiceau: Ferĭ Dómne sĕ nu aibă sfîrșit rĕu îmbuibarea lui Teofil!

Mamă-sa și nevastă-sa, ca douĕ muierĭ nepricepute, ḑiceau și ele din când în când: Teofile, puiule, de unde bănescĭ tu atâția banĭ? Vedĭ, sĕ nu te bagĭ în datorii, sĕ nu mai scim ieși din ele! Dér el le rĕspundea fălos: Nu vĕ temețĭ, Teofil e copil!

Și ele credeau și-i dau bună pace sĕ âmble tot în trochinul lui, ér ele p'acasă încă se mângâiau, mai cu o litră de vinars, îndulcită cu miere de trestie (zahar alb), mai cu un font de carne, mai cu o litră douĕ de vin. Pe ce aduce — era, că dóră pline erau podurile de cucuruz, hămbarele de grâu și sĕcară, apoi dóră erau găzdoĭ, aveau galițe, dela ele pui și ouĕ tot vindeau și trăiau bine, cât, când venia Teofil acasă voios și luminat, pe ele le afla și mai voióse și mai luminate, ast-fel că n'aveau de a-și arunca imputărĭ și mustrărĭ unul altuia.

Veni postul Crăciunului și cu el cădù ierna. Atuncĭ își deschise Teofil o lécă ochii, vĕḑênd, că are fên cam puțin, pentru vitele cele multe, ce le are. Mai era un lucru, care prinse a-i face puține gândurĭ:

Séu sě se ia: Suc de gumi și oleiu de migdale din fiă-care câte 24 grame, și apă destilată 300 grame, sě se pună în o sticlă și sě se ia câte o linguriță tot la douě óre.

Séu se mai póte lua tot dela farmaciă următorul medicament: Pulv. cremortartar 12 grame. Sulf. (flóre de puciósă); magnezie albă din fiă-care câte 6 grame; Pulv. de extract de hyosciam (măsălariță) 15 centigrame; acestea tóte amestecându se la un loc sě se împartă în 12 pachete. Din acestea se vor lua pentru ómenii marī câte douě prafurī, unul diminéța și unul séra; ér de la etatea de trei pănă la cincī anī se va lua câte o jumětate praf diminéța și jumětate séra, în apă séu în o lingură cu miere.

Ér în fiă-care séră sě 'i se dea bolnavului sě bea câte-o lingură de masă de oleu de migdale, séu în lipsă de oleiu de migdale, va puté lua uleiŭ, ér în loc de apă se va da sě bea zamă de fiertură de orz, pănă la un litru pe ḑi; se vor da asemenea de běut beuturī rěcoritóre, precum limonadă cu sirop de portocale, séu sirop de cócăze (rozincine), séu de vișine, etc.

Când věrsatul sparge, trebue sě se schimbe adese orī așternutul din patul bolnavului.

Prof. Dr. Elefterescu.

ECONOMIA.

Folosirea pămêntului.

Nicī o clasă a societății omenescī nu are trebuință de atâtea cunoscințe, ca clasa plugarilor. Pe când un měsar séu cismar, de pildă, are trebuință de a-șī cunósce numai materialul și uneltele sale de lucru, pe atuncī plugarul trebue sě cunóscă nu numai pămêntul, ce cultivă, și mulțimea uneltelor sale, ci și sěmênțele, vitele ce le ține pentru hrană séu economiă, și multe altele.

Cine a avut ocasiune de a cerceta și numai o economiă mai mică va fi věḑut, câte unelte trebue sě aibă și cel din urmă plugar, décă voesce, ca sě pótă produce câte ceva pe proprietatea, pe pămêntul sěu. Dér și cele mai bune unelte de plugărit de multe-orī puțin ajută, décă plugarul nu va sci, cum sě șī foloséscă, cum sě-șī întrebuințeze pămêntul, ca acesta sě dea cât numai se póte de multe rodurī.

Lumea înainteză cu pașī repeḑī și noi încă trebue sě ținem pas cu ea. Despre acésta se póte convinge fiă-cine, socotind, cum se purta economia în trecut și cum se pórtă ea astăḑī pe cele mai multe locurī, cu uneltele și mașinele cele mai bune și mai spornice de lucru. Așa stând lucrul, pentru plugarii noștri este o cestiune de viéță, ca ei pămêntul sě-l păstreze și înmulțéscă din an în an, ca și negutătorul din evangeliă talanții împrumutațī, ei de altă parte sě-l scie lucra bine și după sistema mai nouă, că cu cât are cine-va mai mult pămênt și cu cât îl scie el lucra mai bine, cu atât are o patriă mai mare și mai frumósă.

Inceputul trebue sě-l facă cu grădina dimprejurul casei, din care ar trebui sě facem un adevěrat raiu pămêntesc, cultivând tot felul de pomī, legumī și florī în ea. Și tocmai aicī aflăm un gol mare la plugarii românī, carī pe cele mai multe locurī, deși aflăm grădinī destul de marī, ele însě nu se folosesc destul de ințelepțesce, ca sě aducă desfătare și rodurī îmbelșugate pentru proprietarul lor.

Un Neamț, de pildă, care în țéra lui cultivă pomī încă și în pămêntul cel mai rěu și sterp de pe délurī și cóste, unde abia cu corfa pe cap suie tómna gunoiul de lipsă la răděcinile lor, ar sci scóte din multe din grădinile plugarilor noștri, de sigur, cu mult mai multă dobândă decât póte scot unii chiar din tot pămêntul dela câmp; tot așa și un Sêrb, care se ocupă numai cu cultura legumilor și a florilor.

Ba pentru-că pămêntul din grădinī nu e prea bun pentru pomī, ba pentru-că și pe legumī le prea strînge seceta de peste véră: mulțī din plugarii noștri nu folosesc cum ar trebui pămêntul din grădinile lor, ci mai bine cumpěră pómele și legumile de lipsă pentru banī.

Obiceiul acesta rěu ar trebui părăsit. Vedem, că conlocuitorii noștri Sașī, deși locuesc în aceeașī țéră, ba chiar în acelașī ținut séu sat cu noi, sciu folosi mai bine grădinile lor ca noi, cultivând în ele tot felul de pomī, legume și florī, nu numai pentru trebuințele casnice, ci în cele mai multe casurī chiar și de vênḑare. Pentru ce óre sě nu facem și noi așa?

Trecênd dela grădinī la câmpurī, trebue sě recunóscem, că deși s'a făcut în timpul din urmă mare înaintare, totușī suntem încă tare înděrět în mai multe privințe. Ast-fel unii din plugarii noștri cultivă la câmp an de an mai numai câte douě trei rêndurī de sěměnăturī, carī câte-odată se mai și smintesc în crescere séu cócere, de aceea apoi el nicī nu póte strînge rodurile dorite. Nu tot așa s'ar întêmpla însě décă ei ar cultiva mai multe felurī de sěměnăturī, fiă chiar pe unul și acelașī pămênt.

Sě luăm, de pildă, un pămênt sěměnat tómna cu holdă de grâu séu sěcară. In acesta s'ar mai puté sěměna primăvéra încă și trifoiŭ, care rěsărind și crescênd la umbra holdelor, după secere s'ar puté cosi cu miriștea dimpreună, ca nutreț pentru iérnă. In pămênturile mai bune, unde opritul se ține pănă tómna târḑiu, trifoiul s'ar puté cosi chiar și de câte douě-orī în anul d'întâiu. Etă un bun mijloc de-a face pămêntul, ca sě ne aducă folos îndoit.

Am avut ocasiune sě vorbesc în véra trecută cu un inginer din țéra nemțéscă, pe care am început a-l întreba despre starea economică dela ei, făcênd după aceea unele asěměnărī cu cea dela noi.

— „P'aicī sunteți tare înděrět cu economia“, îmī ḑise Neamțul; „grădinile sunt aprópe necultivate, vitele cele mai multe sunt de un soiŭ prost, câmpurile sunt cultivate mai numai cu un fel de bucate, ér fênațele încă sunt destul de părăsite!“

Inzadar m'am silit a-l convinge, că împrejurările nóstre economice, ba chiar și clima pe multe locurī póte nu este așa priinciósă plugăritului, ca la ei în Germania. Némțul meu ținea una și bună: că ḑéu s'ar puté face mai mult și p'aicī în privința economică.

După ce m'am depărtat de el, m'am adêncit și eu tot mai tare în gândurī și mi-am ḑis: că pe multe locurī și plugarii noștri ar puté folosi mai bine pămênturile lor; ar mai puté grăpa și gunoì câte-odată cele liveḑī sterpe de iérbă și pline de mușchiu; ar mai puté risipi primăvara cele moșinóie, carī împedecă nu numai crescerea ierbei, ci chiar și cositul; ar mai puté face câte un șanț mai afund pentru scurgerea fênațelor băltóse; ar mai puté face câte-un zăgaz la cele espuse věrsărilor de ape, ér pe cele mai din apropierea apelor curgětóre ar puté sě le ude (irigeze) pentru crescerea ierbei și pe timp de secetă.

Treptat cu îmbunětățirile făcute liveḑilor, s'ar puté face și pămênturilor arătóre. Ast-fel cele năsipóse și vărióse sě nu se are așa afund, ca cele lutóse și humóse, carī fiind mai grele se îndésă mai tare, ér pătura roditóre a lor devine tot mai subțire. Cucuruzul, trifoiul, orzul și napii ar trebui cultivațī în pămêntul cel mai gras de pe șesurī, căcī ele au lipsă de mai multe materii nutritóre, decât celelalte sěměnăturī, ér grâul și ověsul sě se sémene în pămênturile mai lutóse și ridicate, în carī le priesce mai bine, rěmânênd cele năsipóse și vărióse pentru cartofī, bob, mazăre, sěcară și altele.

Dér pentru ca sě scie tóte acestea și plugarii noștri, vor trebui negreșit sě mai învețe câte ceva și din carte, nu numai dela córnele plugului. „Ai carte, ai parte“ este un proverb fórte cunoscut, care se nimeresce de minune și în cele economice. Décă Némțul din vorbă s'a putut lăuda, că la ei economia și celelalte ramurī ținětóre de ea stau pe o tréptă mai înaltă ca la noi, apoi acésta este a se mulțămi negreșit și culturei poporului german, care învéță economia nu numai dela córnele plugului, ci și din carte, așa că acolo poțī afla destui economī, carī cetesc nu numai câte-o fóiă de sěptěmână séu câte-un călindar, ci au și cărțī bogate, anume scrise pentru economiă.

La noi însě, durere, sunt încă mulțī plugarī chiar și dintre cei sciutorī de carte și cu stare bună materială, carī nicī măcar una din foile nóstre nu o abonéză, măcar că ele aduc cele mai bune învěțăturī și povețe atât de trebuincióse pentru țěranul românesc, ci ar dori, ca și acelea sě crescă ca buruenile în grădină séu pe câmp. Așa stând lucrul sě nu se prea mire nimenī, că ai noștri ómenī nu sciu folosi pămêntul cum se cade, și nu sciu scóte destul folos din unsórea séu grăsimea lui.

I. Georgescu.

POVEȚE.

Cum trebue sě se stîngă focul din urlóie? S'au întêmplat multe focurī marī, din aprinderea urlóielor, fiind-că ele nu s'au putut stînge destul de repede. Aruncațī în casurī de acestea asupra focului făină de puciósă și astupațī gura sobii, ca fumul și vaporii sě nu pótă pătrunde în odaiă. Vaporii puciósei suindu-se prin urloiu în sus vor stînge funinginea aprinsă.

•

---

la servitor îi era dator simbria întrégă, în dare nu děduse nicī un ban rěu și primarul îi spuse oarzin: Teofile, păn'acum a fost ce a fost, dér acuma s'a prins post! Adă darea, că de nu, îțī duc o vacă și o dau în licitațiă.

Pe lângă acestea într'o séră, tocmai când voia sě ia beutură pentru botezul lui Teofil cel micuț, ce i-l dăruise nevasta, îl trase și prepănatorul la o parte și-i spuse, ca sě-șī tragă răfuiala, și și-au tras'o așa, că prepănatorul deschise cărticica și-i arătà: Pentru beutură și sugărī pe întreg anul 280 fl., banī gata împrumut, când 5, când 10 fl., când mai mult, când mai puțin, laolaltă: 340 fl., 620 fl.

Teofil se uità lung la cărticică, se scărpină o lécă după ureche apoi ḑise: Ei cum sě facem?

— Facem bine, rěspunse prepânatorul, sě-mī dai banii și apoi ér te folosesc un an de ḑile.

— Dér chiar amu nu am banī, jupâne.

— Nu-i nicī un něcas, îmī dai obligațiă pe 700 fl. și suntem ómenī în pace.

Și Teofil îi dete obligațiă pe 700 fl. și iscălì în obligațiă și pe mamă și pe nevastă-sa, și prinse a bea mai departe. Dér vremea trecea, darea nu o plătise, decī vinde 2 juncī și plătesce darea și pe slugă, că dór de aceea i-a crescut, ḑicea el, ca banī sě facă din ei și sě-șī acopere něcazurile.

Dér banii de pe juncī nu i-s'au ajuns păn' la Crăciun și a trebuit sě vêndă bucate, ca sě aibă banī de Crăciun. Și a vêndut și și-a făcut banī, și ér avù câte-va ḑile bune.

Dér când a fost pe la Bobotéză, vede că n'are fên numai ca de leac, pentru vitele cele multe, — că multe erau, că numai doi juncī vênduse. Decī se pune și ia în credință o clae de fân pănă la primă, véră la S. tul George, cu 120 fl. Acum fân avé, dér nu era om, că el âmbla tot în ospețe, ér un biet de fecioraș, ce-șī băgase servitor, nu scia prea bine rêndul vitelor, că nu mai slugise, ér la ei acasă nu avuse vite; le da nutreț, nu ca din fênul de cumpěrat, ér el nu se uita pe la grajd, ast-fel că în sěptěmâna albă trebuì ér sě âmble după fân.

Acum cumpěrà, tot în credință, o clae de otavă dela un Arman. Dér nu se uità, că óre vitele mânca-o-vor, orī ba, c dete contractul și lăsà de-i cărară otava acasă. O ḑi douě, mâncară vitele lui otava, dér de aci încolo numai mugiau, când li-o băga sluga în esle. — Stăpâne — ḑice odată sluga — vitele nu mănâncă otava, numai oile; ce sě dau la vite? — Nu o mănâncă — aștepte păn' la Pascī, că li-om da pască. dór aceea li a plăcé.

Așa chinuì bietele vite cu otavă, care-i numai pentru cai, și cu paie, cât, când eșiră din iérnă, se legănau de slabe.

Terminul plătirei nutrețului era aci, timpul aratului sosì, ér vitele lui nu erau nicī de preț sě le vêndă, nicī de pus la muncă, că erau hămisite cu fómea.

Ómenii prindeau a vorbi despre trebile lui Teofil, ca ómenii, că nu-i ca tată-s'o, că n'a fi gazdă, că una, că alta, ei dér lui în față nime nu cuteza sě-i spună, nicī chiar socru-s'o, că i-a spus odată, dér Teofil i-a rěspuns rîḑênd: hei, socrule, nu fi supěrat, că de nu-țī place de purtarea mea, alt ginere îțī capět la fată, poțī s'o ducī acasă, când vréi, că eu nu te opresc·

Mai făcù cum făcù pănă colo cătră Rusali, păn'atuncī se întrămase la pășune și vitele lui și odată vêndù patru boi și doi juncī și douě junincī. — Nu mai țin, decât patru vacī la casă, ḑicea el, pănă m'oiŭ apuca la fecior, că cu sluga nu eștī cu om; n'am apucat slugă sě fi îmbogățit pe stăpânu-s'o, nicī pe mine nu m'a îmbogăți nicī unul, că dau nutrețul fără cruțare și totușī vitele-s late de fóme. Țin vacī, că dela ele am lapte și vițel, ér la plug patru vacī sdravene fac cât și patru boi!

Așa se mângăia Teofil. Dér altcum era lucrul. El vêndù atâta potop de vite și banii toțī îi făcù tereaperea, cât nu se alese chiar cu nimic din ei, nicī baremī prepănatorului nu plătì.

Scii ce am socotit, Teofile, ḑise

Folosirea untului de lemn pentru ungerea pĕrului este eşită din modă şi cu tóte acestea sunt mulţĭ ómenĭ, carĭ îl folosesc. Pĕrul uns se uscă fórte tare şi îşĭ pierde din frumseţa sa şi pentru-că pĕrul nu este nutrit destul prin acésta, îĭ scade şi din putere şi chiar şi din lucire. Ómenii, carĭ au pĕr uscat şi aspru, şi mai cu sémă décă ei sufer de durerĭ de cap, vor face fórte bine, fiă chiar numai ca o probă, décă vor încerca sĕ folosĕscă untul de lemn amestecat şi cu altă unsóre, 30 grame de glicerin într'o jumĕtate litră de apă de trandafirĭ şi 8 séu 10 deci-grame de chimin, tóte acestea bine amestecate dau o alifiă bună pentru pĕr. Trebue bine ferit pĕrul de praful, care se lipesce de glicerin, pentru că atuncĭ pĕrul capĕtă o colóre cenuşiă şi murdară.

*

Contra gărgăriţelor. In Francia s'au făcut probe pentru depărtarea gărgăriţelor din hămbarele cu bucate cu ajutorul cânepei, şi-au ajuns la resultat fórte îmbucurător. Avea adecă unul un grânar cu vre-o 200 hectolitre de grâu, în care se încuibaseră gărgăriţele. A luat sĕmînţă de cânepă şi cânepă neîmblătită, pe care a virît'o prin hămbare. A doua ḑi coperişele hămbarelor erau negre de gărgăriţe, carĭ fugeau de mirosul cânepei ca şi puii de găină, când vĕd uliul. Cincĭ până 'n şepte ḑile s'a vĕḑut acéstă emigrare, ér după aceea nu s'a mai vĕḑut nicĭ o gărgăriţă în hămbare. — Unii le mai alungă şi cu crengĭ de soc verḑĭ, ce se bagă în hămbare.

*

Cum se póte mai bine cunósce omul. Ca sĕ sciţĭ, décă un om este bine crescut, uitaţi-vĕ la rufele, unghiile sale, şi la modul de vorbire al lui. Ca sĕ cunósceţĭ gusturile lui, uitaţi-vĕ la legătórea dela gât, forma vestmintelor şi la legăturile sale familiare şi sociale. Décă voiţĭ sĕ aveţĭ de lucru cu un om norocos, atuncĭ alegeţĭ pe unul cu picióre gingaşe şi cu mişcările pline de viaţă, căcĭ acesta trece iute peste orĭ-ce pedecĭ. Ca sĕ cercaţĭ caracterul cuiva spuneţiĭ, că nasul sĕu este mai mic într'o parte decât în cealaltă, séu că pĕrul lui nu i stă bine. Décă nu se supĕră pentru acésta, atuncĭ l'aţĭ cercat destul de bine.

Literatură.

Memorii din 1848/49, de Vasile Moldovan. Sub titlul acesta au apărut încă în primăvĕra anului 1895 scrierile lui Vasilie *Moldovan*, fost prefect de Legiune în 1848/49. Ele constituesc o broşură destul de voluminósă, format 8^0, şi de mare preţ pentru literatura nóstră istorică asupra memorabililor anĭ ai revoluţiunei din 1848/49. *Memoriile* sunt scrise într'o limbă românéscă uşóră, în stil atrăgĕtor narativ, şi cu multă claritate, aşa încât pot fi înţelese de orĭ-care Român cărturar dela oraşe, ca şi dela sate. — Preţul unui esemplar e numai: **50 cr.** séu **1 coróna**, plus 5 cr. porto postal. Pentru România şi străinătate *1 franc şi 50 banĭ*. Comandele se fac mai uşor prin asemnaţiune postală (posta-utalvány) la adresa: *Traian H. Pop*, proprietar, *Borzás*, u. p. *Dicsö Szt. Márton*, séu la *Administraţia „Gazetei Transilvaniei"* în *Braşov*. Abonenţii „*Gazetei*", carĭ ţin sĕ aibă acéstă preţiósă scriere, pot sĕ şi-o comande mai cu înlesnire de-odată cu înoirea abonamentului la începutul fiă-căruĭ cuartal al anului. Recomandăm cu tótă căldura publicului român acéstă scriere până acum unică în felul ei la noi Românii.

*

A apărut: **Carte de cetire pentru clasa IV gimnasială, reală şi pentru scólele superióre de fete**, de *Virgil Oniţiu*, directorul gimnasiului român din Braşov. Editura Librăriei *Nicolea I. Ciurcu*, Braşov. Format mare 8^0 de 223 pag. Preţul 1 fl. 30 cr. — Opul acesta este o continuare a Cărţii de cetire pentru cl. III gimnasială scrisă de acelaşi autor, — o carte mult apreţiată în tóte cercurile pedagogice. Cu atât mai favorabil are sĕ fiă apreţiat, de sigur, noul op apărut acum, care în literatura pedagogică română se presentă ca o lucrare fórte de valóre. In partea primă opul e însoţit de-o prefaţă lungă, în care se cuprind instrucţiunĭ preţióse cu privire la modul, cum sunt a se propune în scólă singuraticele piese. Urméză apoi 5 poeme epice din cele mai alese, 20 descripţiunĭ şi naraţiunĭ de diferiţĭ autorĭ discutaţĭ, ér la urmă un adaus cu o bogată colecţiune de modelurĭ şi instrucţiunĭ retorice, stilistice etc.

Preḑicerea timpului,

după norĭ, vênt, rouă etc.

(Culese din popor).

Se ḑice că, décă într'o séră de vară vedĭ, că se forméză pe cer norĭ şi apoi érăşĭ dispar, acésta prevestesce un timp frumos. Când norii roşii, ce se vĕd séra, dispar de-odată cu sórele, a doua ḑi va fi diminéţa senin; dér décă norii roşii vor rĕmâné după apusul sórelui şi vor fi mai roşii, atuncĭ va aduce fără îndoielă plóie.

Décă diminéţa şi séra se vĕd pe cer norĭ groşĭ şi despărţiţĭ, este semn, că va fi vênt séu plóie.

Un cer albastru senin, dér presărat cu norĭ micĭ, vesteşte în curênd plóie.

Décă pe un timp prea întunecos se vĕd umblând cu iuţélă norĭ micĭ negri, a bună sémă, că va începe o plóie, care are sĕ ţină mult,

Décă după plóie norii se coboră aprópe de pamênt şi se rostogolesc pe câmpii, acésta vestesce un timp frumos.

Când norii sunt despărţiţĭ ca lâna de pe corpul oilor, atuncĭ: décă este vara, vestesc un vênt: ér iérna vestesc zăpadă.

Când sórele este gălbui (spălăcit) vestesce o plóie.

Vêntul, care suflă fluerând, şi care produce sgomot mare, este tot déuna urmat de plóie.

Vêntul dela médă-ḑi anunţă un timp frumos; vêntul dela rĕsărit aduce uscăciune; ér cel dela médă-nópte vesteşte: décă este iérna un ger mare, ér vara rĕcóre.

Prof. Dr. Elefterescu.

MULTE ŞI DE TOATE.

Numĕrul nascerilor în lumea întrégă.

Pe fiă-care an se întêmplă 36 milióne de nascerĭ, aşa că pe minut cad 70 de nascerĭ, şi pe fiă-care secundă cade câte o nascere.

Un calculator a socotit, că aşeḑându-se légănele noilor născuţĭ dintr'un an cap la cap, ele ar forma un tren de o lungime egală cu ecuatorul pământului şi décă s'ar pune tóte femeile cu pruncii lor sĕ defileze una după alta, câte 20 pe minut, atuncĭ acei băieţĭ, carĭ ar veni la urmă în momentul defilărĭi lor, ar fi deja de patru anĭ şi mai mult.

*

Melcii şi drumul de fier.

Din Tunis (Africa) se scriă următórea veste interesantă:

Trenul tunisian, care venia din Souk-El-Arba, a întârḑiat cu 40 minute din causa, că şinele şi calea ferată tótă era acoperită cu melcĭ. Rótele locomotivei trecênd peste melcĭ, i-a sdrobit şi din ei s'a format o materiă cleiósă (pastă), care se lipea de róte şi ast fel împiedeca locomotiva de a merge mai departe.

Până acum s'au vĕḑut locuste oprind trenurĭ, dér melcĭ încă nu s'a vĕḑut.

In Tunis se află fórte mulţĭ melci de aceştia, şi din causa lor se întêmplă adese-orĭ, că drumarii sunt siliţĭ sĕ petrécă nóptea în mijlocul câmpului. Adese-orĭ se deşteptă călĕtorii din somn acoperiţĭ peste tot de nisce melcĭ micĭ cenuşii, carĭ sunt tare obraznicĭ strĕbat pretutindenea, prin busunarele călĕtorilor şi până şi în urechile şi în barba lor.

Cât póte trăi omul numai cu apă?

Omul póte sĕ se susţină timp de 55 de ḑile numai cu apă. Décă însĕ într'acelaş timp cine-va s'ar încerca a se nutri numai cu bucate uscate, atuncĭ mórtea ar urma într'un timp de patru orĭ mai scurt.

*

O mare prietină a pisicelor.

Prietina cea mai mare a pisicelor trăesce în Londra şi se chiamă *Lady Marcus Beresford*. Femeia acésta are 150 de pisicĭ şi le cunósce pe fiă-care după nume. In fiă-care ḑi după amiaḑĭ primesce marĭ audienţii de pisicĭ. Cât ţine audienţia, pisicile şed în jurul patrónei lor. Lady Marcus provócă pe rênd pisicile şi acestea se apropiă câte una de ea, şi apoi după câte-va desmerdărĭ le dimite.

*

Erou — şi desertor.

In Amiens în Francia, nu de mult tribunalul militar a adus o deosebită judecată.

Lucrul s'a întêmplat numai cu câţĭ-va anĭ mai 'nainte. Sergentul *Mensard*, din causă, că a rĕmas afară peste timpul permis, a fost pedepsit cu degradarea rangului. El s'a supĕrat pentru acésta şi a desertat dela miliţiă, fugind în Belgia.

Nu trecû mult timp şi lui Mensard 'i păru reu de lucrul ce a făcut, apoi la mai ajuns şi dorul de patriă. Astfel după un an s'a reîntors ér în Francia şi sub numele de *Lefebre* a întrat din nou la miliţiă.

A ajuns în Tonking şi în luptele de acolo destingênduse în mai multe rîndurĭ, a doua óră fû înaintat la rangul de sergent, apoi fû decorat, şi 'n scurt timp după aceea fû şi lăudat, pentru că a scăpat dela mórte pe un subofiţer.

In fine *Lefebre* s'a decis, ca sĕ-şĭ spună numele sĕu cel adevĕrat şi causa desertării sale, ceea ce a şi făcut. In urma acesta a fost adus în Europa şi a fost pus înaintea tribunalului militar. Tribunalul *unanim 'l-a achitat*, şi preşedintele tribunalului a lăudat publice pe eroul desertor pentru faptele sale vitejescĭ sĕvĕrşite în Tonking.

O loteriă de classă nouă. Ni se scrie din Budapesta: *Emisiunea losurilor a II-ei loterii de Classă ungară* sunt puse în vêndare. Succesul peste aşteptare favorabil, ce l'a avut introducerea loteriei de classă în Ungaria, prin aceia, că au deschis drum nou jocului la noroc, făcênd concurenţă *loteriei celei mici*, a dovedit că îndeplinesce o *misiune culturală*. Populaţia din patriă a îmbrăţişat cu căldură loteria de classă cea dintâ, şi e bună speranţa că va primi şi *emisia a II* tot cu aceia bunăvoinţă. Câştigul curat este destinat pentru acoperirea speselor ce se vor ivi cu *esposiţia milenară*. Câştigurile sunt mult mai avantagióse de cât la loteria primă. După planul jocului constă loteria a II de classă din *120,000 losurĭ cu 45067 câştigurĭ, împărţite în trei*

într'o ḑi prepănatorul către Teofil,— sĕ-mĭ daĭ mie grădina cea gólă de lângă biserică, ce sĕ-ţĭ dau pe ea?

— Ce-mĭ daĭ?

— Iţĭ dau o sută bună şi-ţĭ iert cele 700 fl. ce-mĭ eştĭ dator; bine a fi?

— Bine, décă-mĭ maĭ daĭ şi o feriă de vin rasă răsuţă, sĕ o béu eu cu mama şi cu nevasta colo acăsucă şi sĕ-mĭ daĭ un pachet de sugărĭ şi o jumĕtate de miel — că prepănatorul era şi măcelar.

Fiă, cum ḑicĭ, Teofile, sĕ nu ḑicĭ. că nu las tot după tine, scii, mie nu mĭ place a tĕrgui mult, a mĕ ţigăni tótă ḑiua, haĭ la notarul sĕ ne facă contrătuşul şi sĕ-ţĭ dau suta şi celelalte, ce le cerĭ.

Peste un ceas de vreme întră Teofil acasă cu o jumĕtate de miel gras, cu o feriă de vin în 2 cănţĭ marĭ ale prepănatorului şi cu 'n pachet de sugărĭ după curea.

„Fă, mamă, de mâncare, şi uite icĭ vin vechiu, sĕ mâncăm şi sĕ bem, că Teofil e copil! Şi iate banĭ, mamă, o sută bună!

— „Dér de unde-s, dragul mamii?"

— „Am dat hîra cea de grădină rea, de lângă biserică, scii că-i numai bolovanĭ, de nicĭ baraboii nu se făceau în ea, şi-a înciripa bietul Jidan o hurubă pe ea, sĕ nu se tot mute, ca ţiganul cu cortul; ni-a fi şi pomană; şi „D'apoi bine i dragul mamii".

Şi se puseră pe trai bun, hai copile! In ḑiua aceea mâncară şi beură; a doua ḑi beură din vinul ce li-a mai rĕmas şi aduseră carne pe banĭ; a treia ḑi aduseră şi carne şi vin pe banĭ, şi tot aşa, până din sută nu mai avû nicĭ un bănuţ.

La trei anĭ de ḑile după însurăciune nu mai avû Teofil nicĭ o codă de vită la casă, dér avea trei copii, un fecior şi două fete. Din traiŭ bun nu mai înceta, lucru nu-i plăcea nicĭ lui, nicĭ muerei lui, se dedase şi ea ca el, şi mumă-sa voind sĕ arete, c'a avut drept cel ce a ḑis, că omul e un dobitoc, care se învaţă cu tóte, se învăţă şi ea la trai bun, că dóră avea fecior, nu tufă!

După ce gătă cu vitele, nu avû vreme sĕ se gândéscă la îndreptare, ci merse mai departe, vêndû ogor după ogor, fênaţ după fênaţ, ér banii 'i mânca şi-i bea. In urmă rĕmase numai cu casa şi cu grădina, pe care sta, şi cu un loc mare de cucuruz. — Aceste nu le dau, că am copii — ḑicea el la cei ce-l îmbiau sĕ le cumpere, — nu-i pot lăsa fără moşiă, fără casă, ca orĭ cum, dér sunt copii mei!

De nĕrav însĕ, tot nu se lăsa, ba încă ce-i mai mult, muierea şi mumă-sa se făcuse maĭ beutóre decât el.

Atuncĭ se lăţesce vestea-'n sat, că la oraş s'a făcut o bancă, care dă banĭ fórte ieftinĭ, nu ia pe an, decât 8 fl. după o sută.

Teofil fû cel d'întâiŭ, care cercă marea cu degetul. Şi căpĕtă 100 fl. pe lângă cambiu, care-l subscrise el, muierea şi năuaşu-sĕu.

Banĭ ieftinĭ! ḑicea Teofil, iscălescĭ o ţidulă şi capeţĭ banii, şi nu-i musai sĕ-i plătescĭ în vecĭ, ĕtă daĭ cametă 8 fl. la an şi ai pace câte ḑile trăescĭ! Şi se îndemnară şi alţĭ creştini de alergară la sacul cu banii, de unde luase Teofil, şi în scurtă vreme satul jumĕtate era înglodat la bancă

Dér veniră ḑile şi mai rele! Nevasta lui Teofil născû al patrulea copii, cu care boli mai un an întreg. Lapte în casă n'aveau la copii, bucatele încă se gătase, alerga în drépta, bătea calea în stânga, dór i-a da cine-va banĭ orĭ bucate împrumut, dér toţĭ se plăteau cu „*n'am*": Decĭ alergă a doua óră la bancă şi mai împrumută o sută. Acum avû două sute'n grumaḑĭ. Cu mare greu se vindecă nevasta de bóla, în care căḑuse dér de bóla beuturei ba!

Acum prinse a munci bietul Teofil, ba se legă cu jurămênt, că el n'a mai bea nicĭ o beutură beţivă. Şi ţinû jurămîntul, dér ce folos? De nu cruţĭ sacul la vêrf, la fund e târḑiu cu cruţatul. Apoi, ce folos, că el lucra şi nu bea, décă nevasta şi mumă-sa ar fi mâncat vinarsul şi cu mămăligă?

clase cu suma totală de 9.2000,000 corone. Losurile de Clasa I se trag dela 5 până la 8 Februarie cu 10.000 câştigurĭ. Suma totală de 1,268,000 cor Sunt câştigurĭ principale de 80,000 60,000, 40,000 30,000, 20,000, 15,000, 10 000 cor. ş. m. d. După o lună urmĕză *tragerea losurilor Clasa II* şi anume: dela 11 până 14 Martie tot cu 10,000 câştigurĭ suma totală *1,648,000 cor.* Acéstă clasă are câştigurĭ principale de 100,000, 60,000, 40,000, 30,000, 20,000, 15,000, 10,000 cor. etc. *Clasa III numĕră, 25,007* câştigurĭ cu suma totală de *6.284,000 cor.* Tragerea losurilor va avé loc dela 12 până 28 Mai. Clasa acésta numĕră 58 câştigurĭ principale de 4000,00 până 6000 cor. şi câştigul principal din urmă ce se va trage din róta norocului primesce şi premiu de 600,000 coróne prin urmare în cas favorabil un milion, in cas nefavorabil 606,000 coróne. Preţul unui los pentru fiecare clasă este 20 fl. Dér s'a ţinut şi acum modalitate de împărţire a losurilor în jumĕtăţĭ 10 fl., a decea parte 2 fl. a 20 parte 1 fl. Losurĭ întregĭ valabile pentru tóte 3 clase: costă 1 los întreg 60 fl., o jumĕtate 30 fl., a decea parte 6 fl., şi $^{1}/_{20}$-a parte 3 fl. Comande sè se adreseze la colectoru principal Carl Heintze Budapest, Servitenplatz Nr. 3.

Călendarul sĕptĕmânei.

DECDEMVRE are 31 ḑile. ANDREA.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum	24 C. m. Eugenia	5 Telesfor
Lunĭ	25 † **Nasc. D-lui (Cr.)**	6 † **Botez. D-lui**
Marţĭ	26 † **Sob. Preac. M.**	7 Valente
Mer.	27 † Sf. Archid. Stef.	8 Severin
Joi	28 22 mii m. d. Nic.	9 Iulian
Vin.	29 Pr. 14 mii ucişĭ	10 Paul erem.
Sâm.	30 S. m. Anisia.	11 Higin

Preţurile cerealeor din piaţa Braşov.

Din 3 Ianuarie st. n. 1896

Mĕsura sĕu greut tea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cei mai frumos	5	60
"	Grâu mijlociu	5	20
"	Grâu mai slab	4	80
"	Grâu mestecat	3	60
"	Sĕcară frumósă	3	50
"	Sĕcară mijlocia	3	—
"	Orz frumos	3	40
"	Orz mijlociu	3	10
"	Ovĕs frumos	2	20
"	Ovĕs mijlociu	—	—
"	Cucuruz	3	20
"	Malaiu	4	20
"	Mazĕre	5	60
"	Linte	7	—
"	Fasole	5	80
"	Sĕmênţă de in	9	—
"	Sĕmênţă de cânepă	4	—
"	Cartofĭ	—	75
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	44
	Carnea de porc	—	48
	Carnea de berbece	—	24
	Seu de vită próspĕt	21	—
100 kil.	Sĕu de vită topit	32	—

Tergul de rimătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 30 Dec. de 9281 capete, la 1 Ian. au întrat 3164 capete şi au eşit 90, rĕmânênd la 2 Ian. un numĕr de 10,683 capete.

Se notéză marfa: **ungurésca** vechе, grea dela 49.— cr. pănă la 50.— cr. marfă ungurésсă tineră grea dela 53.— cr. pănă la 54.— cr., de mijloc dela 50 — cr. pănă la 51.— cr. uşóră dela —.— cr. pănă la —.— cr.

Marfă ţĕrănéscă grea dela 47.— pănă la 48 — cr. de mijloc dela —.— cr. pănă la —— cr. uşóră dela 45.— cr. pănă la 47.— cr.

Marfă sêrbéscă, grea dela 49.— cr. pănă la 50 — cr. Transito, mijlocia grea dela 46.— cr. pănă la 47.— cr. transito uşóră dela 45.— cr. pănă la 46.— cr.

Bursa de Bucuresc

din 1 Ianuarie n. 1896.

Valorĭ	Dobenda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.- Oct.	100.$^{1}/_{4}$
Renta amortisabilă	5%	" "	97.$^{3}/_{4}$
" " (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	99 --
" " din 1893	5%	" "	99.—
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	94. -
" " (Impr. de 32. $^{1}/_{2}$ mil.	4%	Ian.-Iulie	86.$^{3}/_{4}$
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	87.—
" " (Imp. de 274 m 1890	4%	" "	87. -
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	87.$^{1}/_{4}$
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	87.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai- Nov.	100 $^{3}/_{4}$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	286. -
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	95. $^{1}/_{2}$
" " " din 1884	5%	Mai- Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.- Dec.	— --
" " " din 1890	5%	Mai- Nov.	94 $^{1}/_{4}$
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	93 $^{7}/_{8}$
" " urbane Bucurescĭ	6%	" "	102 —
" " " "	5%	" "	90 —
" " " Iaşĭ . .	5%	" "	82.--
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	—. -
	V. N		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	.—
Banca Naţion. ult. div. 86.—	500	într. v.	1570.
Banca agricolă	500	150 v.	212.-
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	393.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	408 —
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	330.--
Soc. Rom. de Constr ult. div. 15 l.	250	" "	180. -
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	110. -
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—. -
" " " " 2 em. u. d. 0	100	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	" "	—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 %	1000	" "	—.-
Societ. p. const. de Tramways	200	" "	—.—
20 francĭ aur			20 12

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	$4^{1}/_{2}$%
Casa de Depunerĭ	$5^{1}/_{2}$	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveţia	$3^{1}/_{2}$%

☞ Domnii abonenţi, carĭ încă nu şi-au reînoit abonamentul, sĕ binevoiéscă a-l reînoi neamânat, ca sĕ nu li-se întrerupă regulata espedare a ḑiarului.

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 31 Decemvre n. 1895.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	80	7.05	7.20
Grâu dela Tisa	80	7.10	7.25
Grâu de Pesta	80	7.05	7.20
Grâu de Alba-regala	80	7.05	7.20
Grâu de Bácska	80	7.15	7.30
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Sĕminţe vechĭ ori nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.30	6 35
Orz	nutreţ	60—62	4.90	5 10
Orz	de vinars	62.64	5 40	6 20
Orz	de bere	64.66	6.40	7.80
Ovĕs		39.41	6.10	6.45
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirişcă	"	—	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	38.—	46.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănăţénă	—.—	—.—
"	roşiă	30.—	33.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.-	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	57.50	58.--
"	dela ţéră	—.--	— —
Slănină	svêntată	52.—	53. -
"	afumată	56.—	57.—
Sêu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	15.50	16.—
"	din Serbia în sacĭ	14.25	14.50
Lictar	slavon nou	18 50	19.--
"	bănăţenesc	—.—	.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.--	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.
Spirt	brut	—.—	—.—
"	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Cursul losurilor private

din 31 Decemvre 1895

	camp.	vinde.
Basilica . . .	7.25	7.75
Credit	—.—	—. -
Clary 40 fl. m. c. . .	55.50	56.50
Navig. pe Dunăre . .	133. —	137.—
Insbruck	29.50	30.50
Krakau	—.—	—.—
Laibach	—. —	—.—
Buda	60 25	60.50
Palffy	56.—	57 —
Crucea roşie austr. .	—.—	—.—
dto ung. . .	10 30	10.90
dto ital. . .	11.75	12.50
Rudolf	23.--	24. -
Salm	68.25	69.25
Salzburg	27.75	28.75
St. Genois . . .	68 50	69 50
Stanislau	45.--	46.50
Trieitine $4^{1}/_{2}$% 100 m. c.	—.—	150.25
dto 4% 50 .	—.—	—.—
Waldstein . . .	53.—	55.—
Sérbescĭ 3% . . .	34 —	35. —
dto de 10 francĭ	—.—	—.--
Banca h. ung. 4%	124.--	125.50

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Ianuarie 1896.

Renta ung. de aur 4%	121.60
Renta de coróne ung. 4% . . .	98.85
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^{1}/_{2}$% .	124.50
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^{1}/_{2}$%	101.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.50
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	96.50
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.—
Imprum. ung. cu premii	152.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	139.50
Renta de hârtie austr.	100 —
Renta de argint austr.	100.20
Renta de aur austr.	121.40
Losurĭ din 860	147.25
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	998. —
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	396.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	358.50
Napoleondorĭ.	9.60$^{1}/_{2}$
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.27$^{1}/_{2}$
London vista	121.35
Paris vista	48.10
Rente de coróne austr. 4%. . .	100.—
Note italiene.	44.05

Cursul pietei Braşov.

Din 4 Ianuarie 1896.

Banconote rom.	Camp.	9.51	Vênd.	9.53
Argint român.	Cump.	9.44	Vênd.	9.48
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.57	Vênd.	9.60
Galbenĭ	Cump.	5.66	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	128.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	59.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.74	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Veni timpul sĕ plătéscă cametele la bancă, banĭ nu erau, bucate nu erau, decĭ prinse a vinde hainele cele scumpe, ce biata îi mai rĕmase. Prin timpurile cele bune, le dedea mai pe nimic, dér pe ele de-abia cumpĕra bucate sĕ-i fiă pe câte-va sĕptĕmânĭ. Se vorbì cu nevasta: ce-i de făcut?

— Sĕ vindem jumĕtate mălăina ceea, că şi cu jumĕtate ne om ajunge déc'om lucra-o omenesce! Şi vêndură şi din cea din urmă mălaicină jumĕtate şi el voì sĕ plătéscă cele 200 fl. la bancă, dér ascultà de muiere, care-l învĕţà sĕ nu dea la bancă numai cametele, ér din banii, ce le rĕmân, sĕ cumpere o vacă cu lapte pentru copii, că — Teofile — ḑicea ea, vaca va avé viţel, laptele l'om mânca, ba v'om da câte o cupă pe banĭ şi vom plăti cametele, ér viţelul, când va fi de un an, îl vindem şi plătim la bancă din capul banilor, la alt an vindem alt viţel, şi aşa în vre-o 5 anĭ ne plătim şi de banii aceia şi ne apucăm ér la vite, apoi din vite ér scotem noi banĭ de rescumpĕrăm moşia.

Aşa grăì nevasta lui Teofil; mamă-sa încă ḑise, că aşa ar fi bine, decĭ Teofil duse din cei 260 fl., ce-i căpĕtase pentru jumătatea celei din urmă mălăine vre-o 24 fl. camete la bancă, şi cu ceialalţĭ plécă la têrg sĕ aducă el o vacă cu bouţ, cum nu mai are nime în sat. Vitele erau scumpe, căcĭ pe o vacă, care se vedea a fi bună şi frumósă, trebui sĕ dea 150 fl. Din banii rĕmaşĭ cumpĕră câţĭ-va sacĭ de bucate, sĕ aibă ce duce nevasta şi mă-sa cu şuiţul pe vinars.

Credeţĭ dór, că a ajuns anul vaca în ograda lui Teofil? De unde! Incă în aceea tómnă o vêndù cu 95 fl., că nu avù cu ce o ierna şi apoi şi stirpise încă din tómna caldă. Banii, veḑĭ bine sunt rotunḑĭ, ei se tot duruca pănă n'ai nicĭ unul 'n pungă.

Aşa se întêmpla şi cu banii de pe vacă. De atuncĭ nicĭ n'a mai încercat sĕ ia vacĭ, ér şi cea din urmă jumĕtate de mălăină încă a dat'o astă-vară, dér nu ca sĕ se plătéscă de bancă, nu, la aceea tot ujuresce, şi va ujurî pănă l'or scóte din casă cu piciorele înainte, orĭ cu executorii din dĕrĕpt. Banii aceştia i-a dat sĕ se scape de temniţă pe sine şi pe nevastă-sa, că ajungênd ei între ciocan şi ileu, au făcut un canbiu fals şi au subscris pe un om fără scirea lui, ér acel om i-a ameninţat cu temniţă, de nu i-or da lui locul acela de mălaiŭ, ce biată îl mai aveau.

Acum nu mai au nimic, decât casa, care încă-i veche, slabă, negrijită, apoi au cincĭ copii golĭ şi flămênḑĭ, ér ei sunt mai slab hrăniţĭ şi îmbrăcaţĭ decât cei din urmă muncitorĭ cu ḑiua. El, ce-i drept îi drept, nu mai bea de beut, şi muncesce cât orĭ-ce om muncitor, dér tot nu-i Dómne ajută. Ea însĕ, Dómne iértă-ne şi nu ne scrie 'n osîndă, dér n'ar fi bună numai s'o stringă Dumneḑeu, că nu lucră câtu-i ḑiuliţa de mare nimic, ér de beut bea pănă cade cu capu sub ea.

Pănă au ceva bucate, cât de cât, cólea tómna, cum lucră ĭl loc în parte, tot cu legătura sub şurţ o veḑĭ ducênd pe vinars. In scurtă vreme le gată, apoi duce apă pe la Jidanĭ, pentru vinars, — ea, care pe séma ei nimic nu lucréză. I-a eşit vestea şi povestea, dér omului beutor ce-i pasă de gurile ómenilor?

Acum nu sciu ḑiua şi ceasul, când o sĕ i scótă din casă pentru datorii dela bancă, că chizeş nu mai vré nime sĕ stea pentru ei, ér cu falsificatul de cambii s'au înfundat.

Vedeţĭ, unde duce pe om mâncarea şi beutura prea multă, adusă pe banĭ ieftinĭ dela băncĭ? Luaţĭ esemplu şi spuneţĭ şi altora sĕ se păzéscă de bĕutură ca de foc, ér banĭ împrumut sĕ nu iee, numai cine-i în stare a-i şi plăti.

I. P. Reteganul.

La numĕrul de adĭ este adaus un supliment de 2 pag.